

Kuusamon kaupungin perhehoidon toimintaohje, kriteerit ja hinnasto

Toimeksiantoperusteinen kehitysvammaisten perhehoito
Toimeksiantoperusteinen ikäihmisten perhehoito

SISÄLLYS

1 PERHEHOITO	3
1.1 Perhehoidon lainsäädäntö ja muu sääntely	3
1.2 Perhehoidon tarkoitus ja asiakasryhmät	4
1.3 Perhehoitomuodot.....	6
1.4 Perhehoidon organisointi Kuusamossa.....	6
1.5 Omaishoidon ja perhehoidon välinen ero.....	7
2 PERHEHOITAJAN JA PERHEKODIN HYVÄKSYMISEN EDELLYTYKSET	7
2.1 Perhehoitaja	7
2.1.1 Kuka voi ryhtyä perhehoitajaksi.....	8
2.1.2 Esteet perhehoitajaksi ryhtymiselle	8
2.1.3 Rikostaustan selvittäminen.....	9
2.1.4 Ennakovalmennus	9
2.2 Perhekoti	10
2.2.1 Hoidettavien määrä perhehoidossa.....	11
3 PERHEHOIDON TOIMINTAMALLI	12
3.1 Perhehoitoon pääsyn kriteerit	12
3.2 Asiakkaan sijoittuminen perhehoitoon.....	13
3.3 Perhehoidon sisältö.....	13
3.3.1 Hoitotarvikkeet.....	14
3.3.2 Lääkehoito	14
3.3.3 Ravitseminen ja liikunta.....	14
3.3.4 Kuljetus- ja tulkkipalvelut	14
3.3.5 Henkilökohtainen apu	15
3.3.6 Työ- ja päivätoiminta	15
3.3.7 Kuntoutus	15
3.3.8 Kotihoito.....	15
3.3.9 Terveydenhuolto.....	16
4 KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITOA MÄÄRITTÄVÄT SUUNNITELMAT JA SOPIMUKSET	16
4.1 Asiakassuunnitelma	16
4.2 Toimeksiantosopimus	17
4.2.1 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen	17
5 PERHEHOIDON ASIAKASMAKSUT.....	18
5.1 Pitkäaikaisessa, lyhytaikaisessa tai osa-aikaisessa perhehoidossa olevan kehitysvammaisen henkilön asiakasmaksu	19
5.2 Pitkäaikaisessa, lyhytaikaisessa ja osa-aikaisessa perhehoidossa olevan ikäihmisen maksu.....	19
6 KEHITYSVAMMAISTEN JA IKÄIHMISTEN PERHEHOIDON PALKKIOT JA KORVAUKSET	20
6.1 Hoitopalkkio.....	20
6.1.1 Hoitopalkkiot kehitysvammaisten perhehoidossa	21
6.1.2 Hoitopalkkiot ikäihmisten perhehoidossa.....	22
6.2 Kustannusten korvaaminen, kulukorvaus	22
6.3 Lyhytaikaisen perhehoidon palkkiot hoidon tapahtuessa hoidettavan kotona	23
6.4 Käynnistämiskorvaus	24

6.5 Oman auton käyttö ja matkakorvaukset.....	25
6.6 Maksut perhehoidon keskeytyksen ajalta ja perhehoitajan vapaapäivät	25
6.6.1 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset perhehoitajan sairastuessa	25
6.5.2 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset, kun perhehoito peruuntuu tai keskeytyy perhehoitajasta riippumattomasta syystä	26
6.5.3 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset erinäisissä poikkeustapauksissa	26
7 PERHEHOITAJAN SIJAISJÄRJESTELYT	27
7.1 Perhehoitajan vapaapäivät ja maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset vapaan ajalta	27
7.2 Sijaishoitaja	28
8 PERHEHOITAJAN ELÄKETURVA JA VAKUUTUKSET	28
9 PERHEHOIDON TURVALLISUUS JA VALVONTA	30
9.1 Perhehoidon turvallisuus.....	30
9.2 Perhehoidon ohjaus- ja valvontakäynnit	31
10 PERHEHOITAJAN TUKI	31
10.1 Perhehoitajien täydennyskoulutus ja työnohjaus	32
10.2 Perhehoidon yhteistyö.....	32
10.3 Vertaisryhmätoiminta, yhteiset tapaamiset ja virkistys	33
10.4 Hyvinvointi- ja terveystarkastukset.....	33
10.5 Tuetut lomat	33
11 SALASSAPITO, VAITIOLOVELVOLLISUUS JA ASIAKIRJOJEN SÄILYTTÄMINEN	33
12 HOIDETTAVAN VARAT JA OMAISUUSLUETTELO	34
13 ASIAKKAAN KUOLEMA PERHEHOITOKODISSA.....	34
14 VALITUS- JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET	35
15 JULKISUUS.....	35
16 KRIISI JA VÄKIVALTATILANTEET	35
17 TOIMINTAOHJEEN VOIMAATULO	36
18 LIITTEET	36

1 PERHEHOITO

Perhehoito on yksi hoidon vaihtoehto kehitysvammaisen tai ikäihmisen palvelukokonaisuutta tarkasteltaessa. Tämä Kuusamon kaupungin perhehoidon toimintaohje ohjaa vammaispalveluiden ja ikäihmisten toimeksiantosuhteisen perhehoidon toimintaa yhdenvertaisesti ja perustuu perhehoitoa koskeviin lakeihin. Toimintaohje on hallinnollinen päätös kehitysvammaisten ja ikäihmisten toimeksiantosuhteisen perhehoidon toteuttamiseksi.

Tämä Kuusamon kaupungin perhehoidon toimintaohje on hyväksytty Kuusamon kaupungin perusturvalautakunnassa 14.2.2018.

1.1 Perhehoidon lainsäädäntö ja muu sääntely

Perhehoitoon liittyviä ja perhehoitoa määrittäviä säädöksiä ovat:

Laki perhehoitolain muuttamisesta (510/2016)

Perhehoitolaki (263/2015)

Sosiaalihuoltolaki (710/82) ja – asetus (607/83)

Kunnallinen eläkelaki (549/03)

Työtaturma- ja ammattitautilaki 459/2015

Lastensuojelulaki 417/2007

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 23.6.1977/519

Hallintolaki 434/03) ja Hallintolain käyttölaki (586/1996)

Laki omaishoidon tuesta 4A§(937/2005) ja muutos (318/2011)

Tietosuojalaki (516/04)

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/00)

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (28.12.2012/980)

Laki (734/92) ja asetus (912/92)sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksuista

Henkilötietolaki (523/99)

Laki yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta (603/96)

Sairausvakuutuslaki (2001/1224)

STM:n opas 2005:32 Turvallinen lääkehoito

STM:n julkaisuja 2017:6 Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi

Valtion ravitsemusneuvottelukunta 2010: Ravitsemussuositukset ikääntyneille

Valvira: Valvontaohjelmat

Valvira 7/2013 Lääkehoidon toteuttaminen sosiaalihuollon ympärivuorokautisissa toimintayksiköissä

1.2 Perhehoidon tarkoitus ja asiakasryhmät

Perhehoidolla tarkoitetaan hoidettavan tarpeiden mukaisen perheenomaisen hoidon ja huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. (Perhehoitolaki 38, 20.3.2015/263). Perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus kodinomaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä edistää hänen perusturvallisuuttaan ja sosiaalisia suhteita (Perhehoitolaki 18,20.3.2015/263).

Perhehoitoa annetaan henkilölle, jonka hoitoa, kasvatusta tai muuta huolenpitoa ei voida tarkoituksenmukaisesti järjestää hänen omassa kodissaan tai muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita hyväksi käyttäen, ja jonka ei katsota olevan laitoshuollon tarpeessa.

Perhehoidossa olevalla henkilölle on muihin perhekodin jäseniin tasavertainen asema. Perhehoito tarjoaa kiinteän lähiyhteisön, pysyvät ihmissuhteet, jokapäiväisiä kodin askareita, yksilöllistä hoitoa ja turvallisuutta. Se voi olla jatkuvaa, tilapäistä tai osavuorokautista. Perhehoito on yksi vaihtoehto kehitysvammaisten ja ikäihmisten hoidon ja asumisen järjestämiseksi.

Kehitysvammaisten perhehoito

Pitkäaikaiseen perhehoitoon alaikäinen kehitysvammainen lapsi voi sijoittua sekä lastensuojelun että kehitysvammahuollon palveluna. Lastensuojelutilanteessa sosiaalityöntekijä tekee arvion lapsen tilanteesta. Pitkäaikainen perhehoito on ensisijainen sijoitusmuoto laitos- tai ryhmäasumiseen nähden kehitysvammaisille lapsille, jotka eivät voi asua omassa kodissaan.

Kehitysvammaiselle aikuiselle pitkäaikainen perhehoito voi olla joko pysyvä asumisen ja elämisen järjestely tai itsenäiseen/ tuettuun asumiseen valmentavaa asumista. Pitkäaikainen perhehoito tarjoaa mahdollisuuden kodinomaiseen asumiseen niille kehitysvammaisille, joilla ei ole edellytyksiä itsenäisempään asumiseen. Pitkäaikaisessa perhehoidossa henkilö saa tukea ja ohjausta, jota ei voida järjestää omaan kotiin. Perhehoito on pitkäaikaista ja jatkuvaa, kun se on kestoaltaan yli 14 vrk kuukaudessa ja yli kolme kuukautta kestävä. Pitkäaikaiseen perhehoitoon siirryttäessä voidaan aluksi tehdä tilapäinen toimeksiantosopimus ns. kokeilujakson ajaksi.

Kehitysvammaisia lapsia sijoitetaan perhehoitoon sekä lastensuojelullisista syistä (Lastensuojelulaki 2007) että kehitysvammahuollon palveluna (Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 1977). Mikäli huostaanoton kriteerit täyttyvät, on kehitysvammaisella lapsella oikeus tulla huostaan otetuksi ja sijoitetuksi perhehoitoon lastensuojelulain nojalla. Tällöin perhehoitoon sijoitettu lapsi ja perhe ovat oikeutettuja sekä lastensuojelun että kehitysvammahuollon palveluihin.

Aikuisten perhehoidossa on erityisen tärkeää huomioida sekä tarve yhteisöllisyyteen että turvata mahdollisuus yksityisyyteen. Perhehoitoon sijoittamisen lähtökohtana ovat

henkilön elämäntilanne, aikaisemmat elämäkokemukset sekä tuen, ohjauksen, hoivan ja huolenpidon tarve. Perhehoidolla pyritään edistämään hoidossa olevan henkilön toimintakyvyn ylläpitoa, perusturvallisuutta ja sosiaalisia suhteita.

Ikäihmisten perhehoito

Uuden, 1.7.2013 voimaan astuneen vanhuspalvelulain tavoitteena on muun muassa varmistaa, että iäkkäät ihmiset saavat yksilöllistä tarpeittensa mukaista hoitoa ja huolenpitoa. Kotiin annettavat palvelut ovat ensisijaisia. Pitkäaikaishoito voidaan toteuttaa laitoshoidon tavoin, kun siihen on lääketieteelliset perusteet tai se on iäkkään henkilön arvokkaan elämän ja turvallisen hoidon kannalta muuten perusteltua. Hoitojärjestelyn pysyvyys on turvattava.

Perhehoito sopii ikäihmisille, jotka eivät tarvitse ympärivuorokautista hoitoa säännöllisesti. Perhehoitoon soveltuvat asiakkaat valitaan yksilöllisesti asiakkaan ja perhehoitajan toiveita huomioiden. Perhehoito soveltuu erityisesti niille ikäihmisille, joilla omasta asunnosta muuton syynä ovat turvattomuus, raihnaus, mielenterveydelliset ongelmat tai alkava/keskivaikkea muistisairaus. Perhehoitoon tulevan ikäihmisen tulisi kuitenkin selvitä yöt ilman säännöllistä avun tarvetta. Fyysiseltä toimintakyvyltään vanhuksen tulisi olla sellainen, että hänen avuntarpeensa on mahdollista vastata pääsääntöisesti yhden ihmisen avulla. Perhehoito voi tarjota hyvän vaihtoehdon esim. masentuneille ikäihmisille.

Perhehoito voi olla myös yksi vaihtoehto sairaalasta kotiutuvien jatkohoitopaikkana tai omaishoitajan sairastuessa sijaishoitopaikkana. Lyhyitä hoitajaksoja voidaan käyttää myös jatkokuntoutuspaikkana ikääntyneen kotiutuessa sairaalahoidosta sekä muissa vastaavissa tilanteissa.

Perhehoito toteutetaan hoitajan kodissa, joka on yksityiskoti. Perhehoidossa olevalla henkilöllä on muihin perhekodin jäseniin nähden tasavertainen asema. Perhehoito tarjoaa kiinteän lähiyhteisön, pysyvät ihmissuhteet, jokapäiväisiä kodin askareita, yksilöllistä hoitoa ja turvallisuutta. Se voi olla pitkäaikaista, tilapäistä tai osavuorokautista.

Perhehoito on myös yksi vaihtoehto omaishoitajien vapaiden järjestämiseksi. Omaishoidon tuesta annetun lain tavoitteena on tukea omaishoitajien jaksamista parantamalla heidän mahdollisuuksiaan pitää lakisääteiset vapaapäivät sekä muita vapaapäiviä ja virkistysvapaita. Omaishoidon tuen lakiin on lisätty säädös, joka mahdollistaa omaishoitajan vapaan tai muun poissaolon aikaisen sijaishoidon järjestämisen tehtävään soveltuvan henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen perusteella, jos omaishoitaja siihen suostuu ja järjestely on omaishoidossa olevan henkilön edun mukainen. Myös hoidettavan henkilön mielipide on otettava huomioon.

Perhehoito perustuu aina vanhuksen tai hänen laillisen edustajansa suostumukseen. Perhehoidon järjestämisen lähtökohtana ovat vanhuksen tarpeet. Suunnitteluvaiheessa vanhukselle, hänen omaisilleen ja perhehoitajalle järjestetään mahdollisuus tutustua toisiinsa. Hallinnollisen päätöksen perhehoitoon sijoittamisesta tekee kuntayhtymä. Perhehoito sijoittuu hoitomuotona kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon

välimaastoon tarjoten kodinomaisen, yksilöllisen hoidon ja hoivan perhehoitajan kodissa. Lisäksi perhehoito takaa läsnäolonyöaikaan, mikä luo turvallisuutta.

Perhehoidossa olevan henkilön varoista huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti hänelle itselleen tai hänelle nimetylle edunvalvojalle. Perhehoitaja ei toimi edunvalvojana.

1.3 Perhehoitomuodot

Perhehoito voi olla pitkäaikaista (jatkuvaa) tai lyhytaikaista perustuen yksilöllisiin asiakas-, hoito- ja palvelusuunnitelmiin. Pitkäaikainen perhehoito on toistaiseksi voimassa olevaa perhehoitoa. Pitkäaikainen perhehoito on kodinomainen tapa järjestää vammaisen tai ikäihmisen asuminen, kun kotona asuminen ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista. Perhehoito sijoittuu hoitomuotona kodin ja ympärivuorokautisen asumispalvelun välimaastoon tarjoten kodinomaisen, yksilöllisen hoidon ja hoivan perhehoitajan kodissa. Lisäksi perhehoito takaa hoitajan läsnäolon yöaikaan, mikä luo turvallisuutta.

Lyhytaikainen perhehoito kestää alle 14 vuorokautta kuukaudessa. Se voi olla myös äkilliseen tarpeeseen perustuvaa hoitoa. Lyhytaikaista perhehoitoa voidaan järjestää muun muassa kehitysvammaisen henkilön vanhempien jaksamisen tueksi tai kehitysvammaisen/ikäihmisen perhehoitajan tai omaishoitajan vapaiden järjestämiseksi. Tällä toiminnalla tuetaan henkilön kotona asumista ja perheen jaksamista. Jos lyhytaikainen perhehoito jatkuu yli 14 vrk kuukaudessa ja muuttuu yli kolmen kuukauden pituiseksi, se muuttuu pitkäaikaiseksi ja aiemmin tehty sopimus tarkistetaan. Tarve määrittellään palveluohjausyksikön tekemässä hoito- ja palvelusuunnitelmassa.

Lyhytaikainen perhehoito voi olla myös osavuorokautista päivä - tai yöhoitoa. Osavuorokautinen hoito kestää enintään 8 tuntia päiväsaikaan tai 12 tuntia yöaikaan vuorokaudessa ja sisältää ateriarytmin mukaiset ateriat.

1.4 Perhehoidon organisointi Kuusamossa

Toimialajohtaja vastaa perhehoitajien ja perhehoitokotien hyväksymisestä. Pysyvä tai lyhytaikainen sijoittaminen perhekotiin tapahtuu palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Pitkäaikaiseen perhehoitoon sijoittamisesta päättää kehitysvammaisen henkilön kohdalla vammaispalveluista vastaava sosiaalityöntekijä ja ikäihmisen kohdalla tulosaluejohtaja. Lyhytaikaiseen perhehoitoon sijoittamisesta päättää perhehoidon vastuutyöntekijä. Hän vastaa myös toimeksiantosopimuksista. Toimeksiantosopimus voidaan tehdä perhehoitajan suorittama lakisääteisen ennakkovalmennuksen, johon liittyy soveltuvuusarviointi ja kotikunnan antama lausunto soveltuvuudesta perhehoitajaksi. Ennakkovalmennus sisältää myös kotikäynnin perheeseen.

Perhehoitolain 15§:n mukaan perhehoidon aikana tarvittavan tuen järjestämiseksi perhehoitajalle on nimettävä jokaista hoidettavaa varten vastuutyöntekijä. Perhehoitajalle on järjestettävä toimeksiantosopimukseen kirjattavalla tavalla riittävä mahdollisuus saada tukea ja tavata vastuutyöntekijää. Vastuutyöntekijänä toimii nimetty perhehoidon vastuutyöntekijä, joka vastaa sijoitetun henkilön palvelukokonaisuudesta. Kehitysvammaisten perhehoidon vastuutyöntekijä on vammaispalveluista vastaava

työntekijä. Ikäihmisten perheiden vastuutyöntekijä on omais- ja perhehoidon ohjaaja. Hän koordinoi perhehoitajan vapaa-aikajärjestelyt, huolehtii hoito- ja palvelusuunnitelmien päivittämisestä yhteistyössä perhehoitajan kanssa, huolehtii tiedottamisesta, perhehoitajien osallistumisesta koulutuksiin ja muuhun kaupungin järjestämään vertaistoimintaan. Perhekodin valvonnasta vastaa ikäihmisten palvelujen tulosaluejohtaja yhteistyössä perhehoidon ohjaajan kanssa.

1.5 Omaishoidon ja perhehoidon välinen ero

Omaishoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä hoidettavan kotona omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, kasvatuksen tai muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hänen kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa. Mikäli henkilön hoitajana toimii oma lapsi, vanhempi, avo- tai aviopuoliso, hoito on omaishoitoa.

Sijaishoitaja puolestaan toimii perhehoitajan tai omaishoitajan lomittajana kodeissa.

2 PERHEHOITAJAN JA PERHEKODIN HYVÄKSYMISEN EDELLYTYKSET

2.1 Perhehoitaja

Perhehoito perustuu perhehoitolakiin (20.3.2015/263). Perhehoitaja on henkilö, jonka kanssa kunta tekee toimeksiantosopimuksen perhehoidon järjestämisestä. Perhehoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan tai kuntayhtymän kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen perusteella antaa kodissaan perhehoitolain 3§ tarkoitettua perhehoitoa.

Perhehoitajaksi voidaan hyväksyä henkilö, joka koulutuksensa, kokemuksensa ja/tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella on sopiva antamaan perhehoitoa. Perhehoitajaksi ryhtyminen edellyttää ennakkovalmennusta ennen toimeksiantosopimuksen solmimista. Erityisistä syistä ennakkovalmennus voidaan suorittaa vuoden kuluessa sijoituksen alkamisesta (Perhehoitolaki 6§). Perhehoitajalle ei aseteta erityisiä koulutusvaatimuksia, mikäli perhehoidossa on enintään neljä henkilöä. Perhehoitajaksi aikovalta kysytään hakemuksessa muun muassa perhesuhteita, asumista, terveydentilaa, päihteiden käyttöä ja motivaatiota perhehoitajaksi. Hakijan soveltuvuudesta perhehoitajaksi pyydetään myös kotikunnan lausunto ennen ennakkovalmennukseen hyväksymistä ja tehdään kotikäynti perheeseen. Perhehoito on koko perheen asia ja se vaatii käytännössä kaikkien perheenjäsenten hyväksymisen. Toimeksiantosopimuksen tehnyt henkilö ei ole Työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettu työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan.

2.1.1 Kuka voi ryhtyä perhehoitajaksi

- Perhehoitaja on vastuullinen aikuinen, joka voi tarjota perhehoidossa olevalle henkilölle kodin ja sitoutuu tehtäväänsä.
- Henkilö on saanut ennakkovalmennuksen ja hänellä on hyväksyvä arvio tehtävän edellyttämistä valmiuksista. Perhehoitajana voi toimia avio- tai avosuhteessa elävä tai yksinasuva
- Perhehoitajan terveydentila on hyvä. Perhehoitoyksikkö pyytää tarvittaessa lääkärintodistuksen (T-todistus) perhehoitajaksi aikovalta ennakkovalmennuksen aikana.
- Perheenjäsenten ihmissuhteet ovat kunnossa ja perheen talous on vakaa.
- Perhehoitaja on yhteistyökykyinen. Yhteistyötahoja ovat muun muassa asiakkaan vanhemmat, omaiset ja läheiset sekä kuntien sosiaalityöntekijät ja muut yhteistyötahot.
- Perheen kaikki jäsenet hyväksyvät perhehoidon ja perhehoidossa olevalla henkilöllä on perheessä tasavertainen asema muiden perheenjäsenten kanssa.
- Perhehoitajana ei voi toimia asiakkaan oma lapsi, vanhempi, avo- tai aviopuoliso
- Ennakkovalmennuksen aikana pyydetyssä rikosrekisteriotteessa ei ole estäviä merkintöjä (lapsiin kohdistuvat rikokset tai väkivaltarikokset)
- Toimialajohtaja hyväksyy perhehoitajan kaupungin perhehoitajaksi. Perhehoidon vastuutyöntekijä tekee asiakaskohtaisen toimeksiantosopimuksen perhehoitajan kanssa.

2.1.2 Esteet perhehoitajaksi ryhtymiselle

Perhehoitajaksi ei voi ryhtyä henkilö, jolla esim.

- on käynnissä aktiivinen lastensuojeluasiakkuus biologisten lastensa kanssa
- vakava sairaus tai fyysinen pitkäaikaissairaus, jonka ennustetaan aiheuttavan toimintakyvyn laskua,
- on akuutteja tai kroonisia mielenterveyden häiriöitä tai sairauksia,
- on päihdeongelma jollakin perheessä asuvalla
- on pitkäaikaisia taloudellisia vaikeuksia
- puoliso tai joku muu perheenjäsen vastustaa ennakkovalmennukseen tuloa tai sijoitusta,
- hoitajalla on elämään, sosiaalisiin suhteisiin ja arkeen voimakkaasti vaikuttava elämäntilanne, joka vaikuttaisi myös asiakkaan arkeen
- kriisi omassa elämäntilanteessa
- korkea ikä, miten arvioidaan, voiko ollenkaan
- kodin tilojen sopimattomuus
- on hylkäävä arvio ennakkovalmennuksesta.

2.1.3 Rikostaustan selvittäminen

Laki velvoittaa selvittämään lasten kanssa työskentelevien rikostaustan (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 504/2002). Perhehoitajat ovat yksi ammattiryhmä, jota tämä laki koskee. Perhehoidon kouluttaja pyytää rikosrekisterilain mukaisen rikosrekisterin nähtäväksi ennakovalmennuksen aikana. Rikosrekisteri ei saa olla kuutta kuukautta vanhempi eikä siinä saa olla merkintöjä esim. lapsiin kohdistuvista tai väkivaltarikoksista. Ote palautetaan sen esittäneelle perhehoitajalle välittömästi, eikä siitä saa ottaa kopiota. Jos otteen esittämisestä on perhehoitosijoituksen tapahtuessa kulunut yli kuusi kuukautta, pyydetään perhehoitajaa esittämään uusi ote. Perhehoitaja vastaa otteen kustannuksista itse.

2.1.4 Ennakovalmennus

Perhehoitolain mukaan perhehoitajaksi aikovan henkilön on suoritettava ennen tehtävään ryhtymistä tehtävän edellyttämä ennakovalmennus. Valmennus on mahdollista suorittaa myös vuoden sisällä aloittamisesta, jos siihen on erityinen peruste. Lähtökohtaisesti ennakovalmennus tulee suorittaa ennen kuin tehdään perhehoitoa koskeva toimeksiantosopimus.

Ennakovalmennus tulee suorittaa ennen kuin tehdään perhehoitoa koskeva toimeksiantosopimus. Valmennuksen keskeisenä tehtävänä on selvittää perhehoitajaksi aikovan soveltuvuus tehtävään. On suotavaa, että perheen molemmat puoliset osallistuvat valmennukseen.

Ennakovalmennus vastaa siihen mitä tehtävä perhehoitajalta edellyttää. Valmennusta järjestettäessä tulee ottaa huomioon kehitysvammaisten ja ikäihmisten erityistarpeet sekä hoitajan osaaminen. Laadukkaana perhevalmennuksen tunnusmerkkejä ovat valmennuksen prosessinomaisuus sekä riittävä kesto ja määrä. Valmennus sisältää valmennuksen jälkeisen arviointimenetelmän sekä kirjallisen arvioinnin perhehoitajan valmiuksista ja edellytyksistä toimia tehtävässään. Valmennus sisältää myös perhehoitajan asemaa, velvollisuuksia ja lainsäädäntöä koskevan osuuden. Ennakovalmennus sisältää myös kotikäynnin perheeseen. Perhehoitoliitto kouluttaa ennakovalmennuksen kouluttajat.

Perhehoitajan valmennuksen tavoitteena on:

- taata jokaiselle hoidettavalle asiakkaalle tasavertainen mahdollisuus päästä hyvin valmentautuneeseen perheeseen.
- antaa perhehoitajuutta harkitseville mahdollisuus saada ennalta riittävästi tietoa tehtävästä, jotta he voivat tehdä tietoon perustuvan päätöksen perhehoitajaksi ryhtymisestä.
- taata asiakkaalle hyvä hoito ja huolenpito niin, että perhehoitajalla on riittävästi tietoja ja taitoja vastata kehitysvammaisen tai/ja ikäihmisen yksilöllisiin tarpeisiin ja tehdä yhteistyötä hoidettavaa koskevissa asioissa muiden ihmisten kanssa.

- antaa riittävä koulutus ja valmennus perhehoitotyöhön, jotta perhehoitoa ohjaavat arvot, toimintaperiaatteet ja laatuvaatimukset toteutuvat käytännössä
- antaa perhehoitajaksi aikovalle valmiuden toimia kumppanina ja tehdä yhteistyötä perhehoidossa olevan kehitysvammaisen läheisten, kunnan ja muiden tahojen kanssa.

Kuusamon kaupungin perusturva vastaa perhehoitolain 15§:n mukaan ennakoivalmennuksen järjestämisestä. Ennakoivalmennuksen kustannuksista vastaa perhehoitajaksi aikova henkilö aluksi itse, mutta kunta korvaa nämä kustannukset hänelle mahdollisen toimeksiantosopimuksen solmimisen jälkeen. Perhehoito käynnistyy aina määräaikaisella kolmen (3) kuukauden koeajalla.

Mikäli perhehoitaja on käynyt perhehoidon valmennuksen alueen ulkopuolella, niin kunnan perhehoidosta vastaava arvioi henkilön ja kodin soveltuvuuden sekä ottaa vastaan todistuksen käydystä valmennuksesta. Toimialajohtaja hyväksyy perhehoitajan ja perhehoitokodin.

Liite 1 Perhehoitajalta edellytettävät valmiudet

2.2 Perhekoti

Perhekodilla tarkoitetaan perhehoitolaissa tarkoitettua kunnan tai kuntayhtymän hyväksymää yksityiskotia, jossa annetaan pitkä- tai lyhytaikaista perhehoitoa (Perhehoitolaki 2§). Perhekodin hyväksyy Kuusamon kunta/toimialajohtaja ja kunta myös valvoo tätä toimintaa.

Kunnan on perhehoitolaissa tarkoitetun perhekodin sopivuutta harkitessaan kiinnitettävä erityistä huomiota perhekodin ihmissuhteisiin, perhehoitoa antavan henkilön mahdollisuuksiin ottaa huomioon ja vastata perhehoitoon sijoitettavan asiakkaan tarpeet henkilön edun mukaisesti. On myös kiinnitettävä huomiota perhehoitoa antavan henkilön yhteistyökykyyn kunnan tai kuntayhtymän ja perhehoitoon sijoitettavalle henkilölle läheisten henkilöiden kanssa. Lisäksi on selvitettävä, hyväksyvätkö muut perhekodin jäsenet perhehoitoon sijoitettavan henkilön ja voiko perhehoitoon sijoitettava henkilö saada perhekodin muihin jäseniin nähden tasavertaisen aseman.

Perhekodille asetettavat edellytykset

- Perhekodin tulee terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan olla siellä annettavalle hoidolle sopiva.
- Perhekodin tulee myös rakenteeltaan, tiloiltaan ja varustetasoltaan olla siellä annettavalle hoidolle sopiva
- perhekoti on tarkoituksenmukainen, kodikas, viihtyisä ja siellä on myönteinen ilmapiiri.
- Perhekodin sijainnin tulee mahdollistaa asiakkaan tarvitsemien palvelujen ja läheisten yhteydenpidon.
- Perhekoti on turvallinen. Perhekodin tulee laatia aluepelastuslaitokselle poistumisturvallisuusselvitys ja suppea pelastussuunnitelma.

- Perhekodin ympäristö on hoidettavalle henkilölle sopiva; perhekotiin on mahdollisuus tarvittaessa järjestää esteetön ympäristö ja erityisvarustus.
- Perhehoidossa olevalla on perhekodissa mahdollisuus yksityisyyteen.
- Perhehoitoon tulevalla henkilöllä on halutessaan mahdollisuus kalustaa ja sisustaa oma huoneensa. Hänellä tulee olla oma huone. Perhehoidossa olevalla henkilöllä on mahdollisuus käyttää kaikkia kodin yhteisiä tiloja.
- Perhehoidossa olevalla henkilöllä on perhekodissa tasa-arvoinen asema muiden perhekodin jäsenten kanssa.

2.2.1 Hoidettavien määrä perhehoidossa

Perhekodissa samanaikaisesti hoidossa olevien asiakkaiden lukumäärään vaikuttavat useat asiat:

- perhekodin tilojen koko
- perhekodissa asuvien perhehoitajien määrä
- perheeseen kuuluvien biologisten alle kouluikäisten lasten lukumäärä.

Perhekodissa voidaan samanaikaisesti hoitaa enintään neljää henkilöä hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa tai huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuina. (Perhehoitolaki 7 §)

Perhekodissa voidaan hoitaa samanaikaisesti enintään kuutta henkilöä, jos perhekodissa annettavasta hoidosta, kasvatuksesta tai muusta huolenpidosta vastaa vähintään kaksi hoitopaikassa asuvaa henkilöä. Heistä toisella tulee olla tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus hoito- ja kasvatustehtävistä. Soveltuvaksi tutkinnoksi katsotaan vähintään nykyinen toisen asteen tutkinto. (Laki perhehoitolain muuttamisesta 7§). Perhehoitajalla on velvollisuus ilmoittaa perhetilanteessa tapahtuvista muutoksista sijoittavaan kuntaan.

Enimmäismäärästä voidaan poiketa, jos hoidossa on samanaikaisesti vain täysi-ikäisiä henkilöitä ja heidän toimintakykynsä ja keskinäinen kanssakäymisensä mahdollistavat ylityksen. Jos kyse on hoidon antamisesta sisaruksille tai saman perheen jäsenille, voi perhekodissa olla hoidettavana enemmän kuin neljä hoidettavaa. (Perhehoitolaki 9§). Enimmäismäärästä poikkeamisesta päättää Kuusamon kaupungin viranhaltija. Hoidettavien määrä on suhteutettava perhehoitajien lukumäärään, hoidettavien tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen sekä toiminnan luonteeseen.

Toimeksiantosopimuksen tehnyt henkilö ei ole työsopimuslain mukaisessa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan tai kuntayhtymään.

3 PERHEHOIDON TOIMINTAMALLI

Perusturvalautakunta hyväksyy perhehoidon palkkiot ja kulukorvauksen sekä asiakasmaksut ja toimintaohjeen.

Perhehoidon järjestäminen vaatii tiedottamista niin tuleville asiakkaille kuin mahdollisille perhehoitajillekin. Perhehoitajien rekrytointi on keskeinen palvelun järjestämisen kannalta. Mikäli halukkuutta perhehoitajiksi ei ole, ei hoitomuotoa voida perustaa tai ottaa käyttöön.

3.1 Perhehoitoon pääsyn kriteerit

Perhehoitoon soveltuu henkilö, jos

- hän tarvitsee tukea, auttamista tai ohjaamista useamman kerran päivässä päivittäisissä toimissa, kuten syömisessä, pukemisessa tai peseytymisessä tai
- hän tarvitsee valvontaa säännöllisesti tai
- hänellä voi olla lisäksi hoidon tarvetta lisäävä liitännäissairaus, esim. Epilepsia, muistisairaus
- perhehoito on hänen tilanteensa huomioon ottaen hänelle soveltuva vaihtoehto
- perhehoito on muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kanssa riittävää kehitysvammaisen ja/tai ikäihmisen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta.
- hän saa kotihoidon palveluja, mutta ne eivät riitä hänen arkensa sujumuuden turvaamiseksi
- hän tarvitsee turvattomuuden tms. syyn vuoksi läsnäoloa yöaikaan, muttei varsinaisesti apua
- häntä hoitava omainen on vapaalla omaishoitajuudesta tai muuten estynyt hoitamasta

Perhehoitoon ei sovellu henkilö, joka

- käyttäytyy aggressiivisesti perhehoitajaa tai muita perhekodissa asuvia henkilöitä kohtaan tai
- tarvitsee jatkuvaa sairaalatasoista hoitoa tai
- valvoo öisin ja häiritsee muita tai
- tarvitsee säännöllisesti apua tai valvontaa öiseen aikaan tai
- tarvitsee jatkuvasti päivittäisissä toimissa kahden henkilön apua.
- karkailee niin paljon, että valvonta on mahdotonta
- tarvitsee siirtymiseen tai liikkumiseen sellaisia apuvälineitä, joiden käyttäminen ei ole mahdollista perhekodissa
- tarvitsee jatkuvasti päivittäisissä toimissa kahden henkilön apua
- on oikeustoimikelpoinen ja ymmärtää hoidontarpeensa, muttei itse halua vastaanottaa perhehoitoa
- ei sitoudu yhteistyöhön tai jonka omaiset eivät sitoudu yhteistyöhön
- kuntoutuu niin, että perhehoidon tarve poistuu.

3.2 Asiakkaan sijoittuminen perhehoitoon

Perhehoitoa tarjotaan asiakkaalle palvelumuotona silloin, kun se on asiakkaan kannalta perusteltua. Perhehoitoon sijoittaminen tapahtuu vaiheittain. Vammaispalvelutyöntekijä / ikäihmisten palveluohjaaja tekee kehitysvammaisen/ikäntyneen henkilön palvelutarpeen arvion. Asiakkaan ja mahdollisesti hänen läheisen kanssa tehdään asiakassuunnitelma tai olemassa olevaa suunnitelmaa päivitetään. Perhehoitoa ohjaa asiakassuunnitelma, jossa määritellään asiakkaan yksilöllinen tuen ja ohjauksen tarve sekä hänen tarvitsemansa tukipalvelut.

Vammaispalvelutyöntekijä tai palveluohjaaja arvioi perhehoitajien valmiuksia vastata kyseisen kehitysvammaisen/ikäihmisen tarpeisiin ja ottaa yhteyttä sopivaksi arvioituun perheeseen. Perhehoitaja arvioi saamiensa tietojen perusteella omia valmiuksiaan pitää huolta kyseisestä henkilöstä. Perhe pohtii valmiuksiaan ja ilmoittaa päätöksestään.

Vammaispalvelutyöntekijä/palveluohjaaja ilmoittaa perhehoitajan löytymisestä kehitysvammaiselle henkilölle/ikäihmiselle tai heidän omaisilleen. Sovitaan tutustumistapaaminen perhekotiin. Tässä yhteydessä tulee huolehtia asiakkaan valmentamisesta tulevaan perhehoitoon. Valmentamisessa huomioidaan asiakkaan valmiudet ja voimavarat uuteen tilanteeseen sopeutumisessa. Omaisat ovat tässä avainasemassa. Mikäli sekä perhehoitoon hakeutuva tai hänen omaisensa että perhehoitaja ovat halukkaita aloittamaan perhehoidon, voidaan tutustumiskäynnin jälkeen sopia ensimmäisen lyhytaikaisjakson ajankohdasta tai pitkäaikaisen perhehoidon muuttopäivästä.

Vammaispalveluista vastaava sosiaalityöntekijä tekee sijoituspäätöksen ja kehitysvammaisen henkilön hoito- ja palvelusuunnitelman ja tarvittaessa erityishuolto-ohjelma päivitetään. Ikäihmisen asiakassuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä vastaa perhehoidon vastuutyöntekijä. Pitkäaikaiseen perhehoitoon oikeuttavan päätöksen tekee tulosaluejohtaja. Tässä yhteydessä varmistetaan asiakkaan tarvitsemien muiden palvelujen, esimerkiksi työ- tai päivätoiminnan, saatavuus perhekotiin. Perhehoidosta vastaava työntekijä tekee toimeksiantosopimuksen kunnan ja perhehoitajien välille. Asiakas muuttaa tai aloittaa jaksot perhehoitoperheessä.

3.3 Perhehoidon sisältö

Perhehoidossa huolehditaan asiakkaan hoidosta, tuesta ja ohjauksesta. Hoito sisältää tarpeen mukaan muun muassa seuraavat terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävät ja edistävät toiminnot.

- Tuki ja ohjaus mm. pukemisen, peseytymisen, ravinnon, puhtauden, vaatehuollon, terveydentilan seurannan, tarpeellisen avustamisen ja ulkoilun.
- Toimintakykyä ylläpitävät ja edistävät toiminnot sisältävät turvallisuuden, harrastuksista ja virkistysmahdollisuuksista huolehtimisen sekä hoidettava kunnan mukaisten muiden aktiviteettien järjestämisen esim. arkiaskareet.
- Sosiaalisten suhteiden ylläpito sisältää muun muassa yhteydenpidon omaisiin, ystäviin ja tuttaviiin

Edellä mainitut asiat määritellään kunkin asiakkaan kohdalla yksilöllisesti päivittäistä hoitoa ja palvelua ohjaavassa perhehoidossa tehtävässä suunnitelmassa. Suunnitelmaa tulee päivittää tarvittaessa ja elämäntilanteen muutosten yhteydessä.

Kunta tukee ja valvoo perhehoitajaa tehtävässään. Perhehoitajalle annettava tuki ja valvonta ovat lähellä toisiaan. Onnistuneen valvonnan perusta on se, että kunnan vastuutyöntekijä tietää, miten perhehoitaja ja asiakas voivat, millainen perheen kokonaistilanne, perheenjäsenten hyvinvointi ja jaksaminen on. Perhehoitajalla on velvollisuus pitää tarvittaessa yhteyttä vastuutyöntekijään.

3.3.1 Hoitotarvikkeet

Perhehoidon asiakas on oikeutettu saamaan hoitotarvikejakeluun kuuluvia tarvikkeita Kuusamon kaupungin hoitotarvikejakelun ohjeen mukaan.

3.3.2 Lääkehoito

Hoito- ja palvelusuunnitelman laatimisen yhteydessä tulee sopia hoidettavan lääkehoidon toteuttamisesta, joka perustuu Sosiaali- ja terveysministeriön oppaaseen (STM 2006: Turvallinen lääkehoito).

3.3.3 Ravitsemus ja liikunta

Asiakkaalle tulee tarjota päivittäinen ruokailu ravintosuositusten (Valtion ravitsemuskeskus) mukaisella ateriarhythmillä, jolla turvataan riittävä nesteiden ja ravinnon saanti. Aterioiden tulee olla asiakkaan makutottumuksia vastaavia ja maittavia. Erityisruokavalio järjestetään niitä tarvitsevalle asiakkaalle. Lounasateria kattaa 1/3 päivittäisestä energiansaannista eikä yöpaasto jää yli 11 tunnin mittaiseksi.

Päivittäinen liikunta on erittäin tärkeä. Liikunta ei estä vanhenemista, mutta sen avulla säilytetään ja parannetaan lihasvoimaa, tasapainoa, liikkuvuutta ja kävelykykyä. Hengitys- ja verenkiertoelimistö tarvitsevat säännöllistä liikuntaa pysyäkseen kunnossa. Liikkuminen vahvistaa myös mielen hyvinvointia ja muistia sekä tarjoaa mahdollisuuksia tavata muita ihmisiä. Riittävä päivittäinen liikunta tukee merkittävästi pitkäaikaissairauksien ehkäisyä, hoitoa ja kuntoutusta.

Myös ennakoivassa perehdytys- ja kehitysvammaisten että ikäihmisten ravitsemukseen ja liikuntaan.

3.3.4 Kuljetus- ja tulkkipalvelut

Perhehoidossa olevalla henkilöllä on mahdollisuus hakea Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua asuinkuntansa sosiaalitoimesta. Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua myönnetään tarveharkintaisesti ja tuki on määrärahasidonnainen. Perhehoidossa olevalla henkilöllä saattaa myös olla oikeus vammaispalvelulain mukaiseen kuljetustukeen, jota haetaan vammaispalvelujen kautta.

Vammaisten henkilöiden tulkkauspalveluun on oikeus henkilöllä, jolla on kuulovamma, kuulonäkövamma tai puhevamma. Tulkkipalvelut haetaan Kelasta.

3.3.5 Henkilökohtainen apu

Henkilökohtaisesta avusta säädellään laissa vammaisuuden perusteella annettavista palveluista (380/1987). Laki mahdollistaa henkilökohtaisen avun myöntämisen myös perhehoidossa olevalle vammaiselle. Perhehoidossa olevat saavat perhekodissa tarvittavan avun perhehoitajalta. Henkilökohtainen apu mahdollistaa vammaisen kodin ulkopuolisen osallistumisen ja se on maksutonta. Avun saaminen edellyttää, että henkilöllä on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa.

3.3.6 Työ- ja päivätoiminta

Työ- ja päivätoiminta on yleensä vaikeimmin vammaisille tarkoitettua viriketoimintaa. Kehitysvammaisten oikeus työtoimintaan perustuu lakiin kehitysvammaisten erityishuollosta, ja sitä voidaan järjestää myös sosiaalihuoltolain mukaan. Kuljetukset toimintaan ovat asiakkaalle maksuttomia.

3.3.7 Kuntoutus

Kuntoutus on yleisnimike palveluille, joilla pyritään parantamaan päivittäisistä toimista suoriutumista sekä vähentämään tuen ja avun tarvetta. Se on elämänlaadun parantamista ja sisältää hyvin erilaisia asioita. Kuntoutus voi olla lääkinnällistä tai neuropsykologista tai muutoin toimintakykyä ylläpitävää. Kuntoutus voi sisältää myös erilaisia apuvälineitä tai sopeutumisvalmennusta. Perhehoidossa asuvat veteraanit ovat oikeutettuja veteraanikuntoutukseen.

Vaikeavammaisille myönnettävän kuntoutuksen edellytyksenä on, että henkilö saa jotain seuraavista etuuksista: korotettu tai ylin alle 16-vuotiaan vammaistuki; korotettu tai ylin yli 16-vuotiaan vammaistuki; eläkkeensaajan korotettu tai ylin eläkettä saavan hoitotuki; ylin vammaistuki. Kuntoutuksella pyritään parantamaan päivittäisistä toimista suoriutumista ja vähentämään avun ja tuen tarvetta. Se on elämänlaadun parantamista ja voi sisältää hyvin erilaisia asioita. Kuntoutus voi olla lääkinnällistä tai neuropsykologista ja se voi sisältää esimerkiksi puhe-, toiminta- tai taideterapiaa sekä erilaisia apuvälineitä, sopeutumisvalmennusta tai koulutusratkaisuja.

3.3.8 Kotihoito

Perhehoidossa olevalla ikäihmisellä on oikeus saada kotihoidon tai kotisairaalan palveluja omien tarpeidensa mukaan. Tarvittavat kotihoidon palvelut määritellään hoito- ja palvelusuunnitelmassa sekä toimeksiantosopimuksessa. Mahdollinen kotihoidon palvelu on esimerkiksi sairaanhoitoon liittyvistä tehtävistä huolehtiminen. Tarvittavat kotihoidon palvelut tuetetaan pääsääntöisesti kaupungin kotihoidosta. Perhehoidossa olevalta henkilöltä ei peritä omavastuuta.

3.3.9 Terveydenhuolto

Vastuu perhehoidossa olevan henkilön sairaanhoidosta säilyy terveyskeskuksella ja palveluja saa tehdyn hoitosuunnitelman mukaisesti. Hoitosuunnitelman suositellaan sisältävän kuvauksen kaikista terveysongelmista sekä niihin suunnitelluista toimista, diagnooseista ja lääkityksestä. Lisäksi suunnitelmaan sisältyy kuvaus hoidon toteutuksesta, tuesta ja seurannasta sekä arvioinnista. Hoitosuunnitelmassa nimetään hoidosta vastaava henkilö/henkilöt.

4 KEHITYSVAMMAISTEN PERHEHOITOA MÄÄRITTÄVÄT SUUNNITELMAT JA SOPIMUKSET

4.1 Asiakassuunnitelma

Perhehoito perustuu asiakkaan yksilölliseen asiakassuunnitelmaan. Sosiaalihuollon asiakaslain 7§ mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on laadittava palvelu-, hoito-, kuntoutus- tai muu vastaava suunnitelma, jollei kyseessä ole tilapäinen neuvonta ja ohjaus tai jollei suunnitelman laatiminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta. Suunnitelma tehdään yhteistyössä asiakkaan, sosiaalityöntekijän/vastuutyöntekijän, omaisten, perhehoitajan ja tarvittaessa muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa. Suunnitelmaa tarkistetaan tarvittaessa. Asiakassuunnitelmasta on riittävän yksityiskohtaisesti käytävä ilmi asiakkaan yksilöllinen tilanne niiltä osin kuin se vaikuttaa palvelujen sisällöstä, järjestämistavasta ja määrästä päättämiseen. Vammaan ja sairauteen liittyvien seikkojen ohella asiakkaan yksilöllisen tilanteen selvittäminen vaatii huomion kiinnittämistä myös hänen sosiaaliseen asemaansa (mm. työssäkäynti, opiskelu, asumismuoto, perhesuhteet). Asiakassuunnitelma tulee laatia mielellään ennen perhehoidon aloittamista, mutta kuitenkin kuukauden kuluessa perhehoidon aloittamisesta.

Laadittaessa asiakassuunnitelmaa tulisi tavoitteena olla kunnan ja asiakkaan yhteinen näkemys asiakkaan toimintakyvystä ja tarvittavista palveluista. Asiakkaan näkemys, toivomukset ja mielipiteet tarvittavista palveluista ja tukitoimista kirjataan suunnitelmaan. Mikäli asiakas ei sairauden, henkisen toimintakyvyn vajavuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi pysty osallistumaan ja vaikuttamaan palvelujensa suunnitteluun tai asiakas ei ymmärrä ehdotettuja ratkaisuvaihtoehtoja tai päätösten vaikutuksia, asiakkaan tahtoa selvitetään yhteistyössä hänen laillisen edustajansa (esimerkiksi määrätty edunvalvoja tai lapsen huoltaja) taikka omaisensa (vanhemmat, aviopuoliso, rekisteröidyssä parisuhteessa elävä henkilö) tai hänen läheisensä (avopuoliso) kanssa.

Asian selvittämisessä on kyse salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta. Mikäli asiakkaan suostumusta tietojen luovuttamiseen ei voida saada, tiedot luovutetaan sosiaalihuollon asiakaslain 17 §:ssä säädetyillä edellytyksillä.

4.2 Toimeksiantosopimus

Toimeksiantosopimus tehdään jokaisen perhehoitokotiin sijoitetun hoidettavan osalta erikseen perhehoitajalain 10 §:n mukaisesti. Toimeksiantosopimus on asiakirja, jossa perhehoitaja ja sijoittaja sopivat hoitosuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Toimeksiantosopimus tulee pääsääntöisesti tehdä ennen sijoittamista. Sopimuksen liitteeksi tulee asiakkaan asiakassuunnitelma. Toimeksiantosopimuksen allekirjoittavat molemmat puolisot, jos tarkoituksena on, että molemmat puolisot vastaavat perhehoitoon sijoitetun hoidosta. Sopimuslomakkeena käytetään Kuusamon kaupungin omaa perhehoidon toimeksiantosopimuslomaketta.

Toimeksiantosopimuksen tehnyt henkilö ei ole työsopimuslain 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettussa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen Kuusamon kaupunkiin. Sopimus tehdään yhteisessä sopimusneuvottelussa ja sen allekirjoittavat perhehoitaja ja kaupungin vastuullinen viranhaltija. Sopimus tarkistetaan tilanteen muuttuessa ja sitä ei voi muuttaa yksipuolisesti. Tarkistamisesta käydään neuvottelu, kun toinen osapuoli sitä vaatii. Sopimus tehdään toistaiseksi tai määräajaksi sovitusta päivästä alkaen. Sopimuksessa on 3 kk:n koeaika.

Toimeksiantosopimukseen tulee myös sisältyä suunnitelma perhehoidossa olevalle henkilölle ja perhehoitajalle järjestettävistä perhehoidon toteuttamiseksi tarpeellisista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista ja muista tukitoimista. Toimeksiantosopimukseen tulee myös merkitä, mitkä kulut katetaan kulukorvauksilla ja minkä kustannusten katsotaan kuuluvan hoitopalkkioon.

Toimeksiantosopimusta tarkistetaan hoidon kestoa tai sisältöä koskevien muutosten vuoksi sekä myös, kun sen tarkistamiseen muutoin on aihetta.

4.2.1 Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Perhehoito voidaan irtisanoa, jos asiakkaan tila heikkenee, eikä perhehoito enää ole riittävä hoitomuoto. Lisäksi sopimus voidaan irtisanoa, jos perhehoitaja tai asiakas perustelluista syistä irtisanoo sopimuksen. Perhehoitajan terveydelliset tai perhetilanteesta tai muut painavat syyt voivat olla perusteena perhehoidon päättämiseen. Perhehoitajasta johtuvasta muusta syystä tapahtuvan keskeytyksen vuoksi hoitopalkkiota ei makseta, esimerkiksi kun hoitaja kieltäytyy hoitamasta hoidettavaa, jolloin hoidettavalle joudutaan välittömästi etsimään uusi hoitopaikka.

Jos toimeksiantosopimuksessa ei ole toisin sovittu, voidaan toimeksiantosopimus pitkäaikaisessa perhehoidossa irtisanoa päättymään irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua (Perhehoitajalaki 12 §). Perhehoitosopimus voidaan irtisanoa, jos esimerkiksi asiakkaan avuntarve lisääntyy, eikä perhehoito enää ole riittävä hoitomuoto. Molemmat osapuolet, hoitaja tai kunta, voivat irtisanoa sopimuksen. Irtisanomisaika on molemmin puolin kaksi kuukautta, ellei yhteisellä päätöksellä ole muuta sovittu. Irtisanominen tulee toimittaa todisteellisesti tai tavallisella kirjeellä. Kirjeitse suoritettua irtisanomisen katsotaan tulleen osapuolen tietoon seitsemäntenä (7) arkipäivänä kirjeen lähettämisestä.

Mikäli perhehoidossa oleva henkilö sijoitetaan muualle irtisanomisaikana, perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio täysimääräisenä irtisanomisajan loppuun. Lisäksi hänelle maksetaan 50 % kulukorvauksesta irtisanomisajan loppuun edellyttäen, ellei tilalle sijoiteta toista hoidettavaa. Tässä tapauksessa kulukorvauksen maksaminen päättyy, kun henkilö sijoitetaan muualle. Irtisanomisaika sekä palkkion ja kulukorvauksen maksaminen koskee myös lyhytaikaisen perhehoidon toistaiseksi voimassaolevaa sopimusta.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa sopimukset ovat määräaikaisia. Mikäli lyhytaikaisessa perhehoidossa tulee tilanne, jolloin toimeksiantosopimus täytyy irtisanoa ennen sopimuksen päättymistä, noudatetaan kahden kuukauden irtisanomisaikaa. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan täysimääräisenä irtisanomisajalta. Mikäli perhehoidossa oleva henkilö sijoitetaan muualle irtisanomisaikana, perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio täysimääräisenä irtisanomisajan loppuun sekä kulukorvaus samalta ajalta 50 %.

Kuolemantapauksessa hoitopalkkiota maksetaan sen kuukauden loppuun, jolloin hoidossa ollut henkilö on kuollut ja kulukorvausta samalta ajalta 50 %.

Jos perhekoti tai siellä annettava hoito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan tai kuntayhtymän tulee pyrkiä saamaan aikaan korjaus. Jos palveluntuottaja ei korjaa puutetta 14 vrk:n kuluessa saatuaan asiasta kirjallisesti tiedon tai jos puutetta ei voida korjata ilman kohtuutonta vaivaa tai kohtuullisessa ajassa, toimeksiantosopimus voidaan purkaa välittömästi. (Perhehoitajalaki 12 §). Tällöin myös maksut päättyvät välittömästi. Lisäksi sopimus voidaan purkaa välittömästi, mikäli sopimusosapuoli törkeästi rikkoo sopimusehtoja tai jos perhehoidossa on havaittu laiminlyöntejä, joita ei voi korjata tai laiminlyönti on ollut hyvin vakava. Sopimus ja maksut katsotaan purkautuneeksi siitä päivästä, kun henkilö tosiasiallisesti muuttaa perheestä.

Mikäli irtisanotun tai päätyneen toimeksiantosopimuksen tilalle tehdään uusi toimeksiantosopimus, ei makseta irtisanomisaikana erillistä palkkiota ja kulukorvausta irtisanotusta tai päätyneestä toimeksiantosopimuksesta. Uusi toimeksiantosopimus voidaan irtisanomisajalle tehdä, vain mikäli irtisanotulla sopimuksella hoidossa ollut henkilö siirtyy irtisanomisaikana muualle hoitoon.

5 PERHEHOIDON ASIAKASMAKSUT

Perhehoito on sosiaalihuollon avopalvelua, mistä syystä asiakasmaksut saattavat määräytyä eri kunnissa eri perustein. Perusturvalautakunta määrittää taksat vuosittain, mikäli niitä ei asetuksessa määritetä. Yleisenä periaatteena on, ettei asiakkaalta peritä perhehoidosta korkeampaa maksua kuin muista vaihtoehdoista.

Perhehoidossa olevalta asiakkaalta ei peritä päällekkäin muita avohoidon palvelumaksuja esim. kotisairaanhoidon maksua tai päivätoiminnan ateriamaksua. Perhehoitajan vapaan johdosta asiakkaalle ei saa tulla lisäkuluja. Perhehoitajan vapaan ajalta voidaan periä korkeintaan perhehoidon asiakasmaksun suuruinen summa.

Asiakasmaksu ei kuitenkaan saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia todellisia kustannuksia. Perhehoidossa olevalta ei peritä vuokraa.

Asiakasmaksuasetuksen mukaan perhehoidon keskeytyessä yli viideksi päiväksi, ei kuukausimaksua peritä viisi päivää ylittävältä ajalta. Jos perhehoito keskeytyy lyhyemmäksi ajaksi kunnasta johtuvasta syystä tai palvelun saajan ollessa kunnallisessa laitoshoidossa, ei kuukausimaksua peritä myöskään mainitun viiden päivän ajalta. Perhehoidon keskeytyksen jatkuessa koko kuukauden, maksua ei peritä lainkaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 11.§:n mukaan asiakasmaksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Jos asiakas siirtyy perhehoidosta suoraan laitoshoittoon tai laitoksesta perhehoitoon, ei perhehoidon asiakasmaksua peritä siirtopäivältä.

Perhehoidon asiakkaiden maksuista päättää Kuusamon kaupungin perusturvalautakunta.

5.1 Pitkäaikaisessa, lyhytaikaisessa tai osa-aikaisessa perhehoidossa olevan kehitysvammaisen henkilön asiakasmaksu

Eriyishuoltolain mukaan järjestetyt palvelut ovat asiakkaille maksuttomia. Siitä syystä kehitysvammaisten asumispalveluista ei peritä maksua. Maksu peritään kuitenkin ylläpidosta, johon katsotaan kuuluvan ravinto ja tarvikkeet. Maksu pitää sisällään ravinnosta ja tarvikkeista (ei-henkilökohtaiset -hygieniatarvikkeet, siivousvälineet ja tarvikkeet) muodostuneet kustannukset.

Kehitysvammaisten lyhytaikaisesta ja osa-aikaisesta perhehoidosta peritään perusturvalautakunnan tekemän päätöksen mukaan. Mikäli lyhytaikaista perhehoitoa järjestetään omaishoitajan vapaan ajaksi, peritään hoidosta asiakkaalta. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 1992/734).

Hoidettavan kotona tapahtuvasta perhehoidosta ei peritä asiakasmaksua

Asiakasmaksutaulukko löytyy liitteestä 2.

5.2 Pitkäaikaisessa perhehoidossa, lyhytaikaisessa tai osa-aikaisessa olevan ikäihmisen maksu

Ikäihmisten perhehoito on sosiaalihuoltolain mukaista asumispalvelua ja asiakasmaksut määräytyvät sen mukaisesti. Perhehoidosta perittävät maksut määräytyvät pääsääntöisesti palveluasumisessa asuvan henkilön maksujen mukaisesti. Perhehoidossa olevan ikäihmisen asiakasmaksut muodostuvat ylläpitomaksusta, tulosidonnaisesta hoivamaksusta ja ateriapäivämaksusta.

Maksut kattavat vain perhehoitajan antaman palvelun, ruuan ja asumisen. Asiakas vastaa itse kaikista muista kustannuksista, eikä niistä myöskään makseta kulukorvausta perhehoitajalle.

Lyhytaikaisesta perhehoidosta peritään lyhytaikaisen hoidon vuorokausihinta lautakunnan tekemän päätöksen mukaisesti. Mikäli lyhytaikaista perhehoitoa järjestetään omaishoitajan vapaan ajaksi, peritään hoidosta asiakkaalta asiakasmaksulain mukainen maksu. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 1992/734).

Osavuorokautisesta perhehoidosta peritään perusturvalautakunnan määrittelemä taksa riippuen siitä onko perhehoidon kesto kerrallaan joko alle 4 h tai yli 4 h.

Hoidettavan kotona tapahtuvasta perhehoidosta ei peritä asiakasmaksua.

Asiakasmaksutaulukko löytyy liitteestä 2.

6 KEHITYSVAMMAISTEN JA IKÄIHMISTEN PERHEHOIDON PALKKIOT JA KORVAUKSET

6.1 Hoitopalkkio

Jollei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu, perhehoitajalla on oikeus saada hoidosta palkkiota (*hoitopalkkio*). Hoitopalkkioon vaikuttaa korottavasti perhehoidon vaativuus ja sitovuus (asiakkaan hoitoisuus). Perhehoitajan omassa kodissa annettava korkeimman maksuluokan mukainen pitkäaikainen perhehoito edellyttää perhehoitajan kotona olemista, jolloin hän ei voi käydä kodin ulkopuolella työssä. Jos puoliset ovat yhdessä perhehoitajina, palkkio voidaan maksaa molemmille jaettuna.

Pitkäaikaisen perhehoidon hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan kuukauden viimeisenä päivänä kuluvalta kuukaudelta. Mikäli hoitopalkkion ja kulukorvauksen maksuun vaikuttavia muutoksia tulee, ne tasoitetaan seuraavan kuukauden maksun yhteydessä. Lyhytaikaisen perhehoidon maksut maksetaan sitä mukaan, kun hoitaja ilmoittaa hoitopäivät eli jälkikäteen joko 15. pv tai viimeinen päivä.

Hoitopalkkiota ei makseta perhehoitoon sijoitettua omaa alle 18-vuotiasta lastaan hoitavalle henkilölle eikä henkilölle, joka on kieltäytynyt vastaanottamasta palkkiota. Hoitopalkkio voidaan erityisestä syystä sopia maksettavaksi myös laissa säädettyä vähimmäismäärää pienempänä.

Perhehoitolaissa määritellään hoitopalkkion vähimmäismäärä, mitä samassa laissa edellytetään vuosittain tarkastettavaksi elinkustannusindeksin (lokakuu 1951 =100) edellisen vuoden lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti. Hoitopalkkio voidaan erityisestä syystä sopia maksettavaksi myös 1 momentissa säädettyä vähimmäismäärää pienempänä. Kunta voi maksaa vähimmäispalkkiota suurempaa hoitopalkkiota.

Palkkio ja kulukorvaus ovat veronalaista tuloa. Kulukorvauksen osuuden perhehoitaja saa kuitenkin vähentää verotuksessa, (ks. veroilmoituksen kohta: muut tulonhankkimiskulut). Maksetusta hoitopalkkiosta kertyy perhehoitajalle eläkettä. Perhehoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaiissa.

6.1.1 Hoitopalkkiot kehitysvammaisten perhehoidossa

Kehitysvammaisten perhehoidosta maksetaan kolmea eri hoitopalkkiota riippuen hoidettavan hoitoisuudesta. Maksettava hoitopalkkio perustuu kunkin hoidossa olevan asiakkaan hoitoon käytettävään aikaan ja hoidon vaativuuteen. Kehitysvammaisten asiakkaiden toimintakykyä ja hoidon vaativuutta arvioidaan yksilöllisesti asiakkaan päivittäisen ohjauksen, valvonnan ja avun tarpeen mukaan. Arvioinnista vastaa Kuusamo kaupungin erityisryhmien sosiaalityöntekijä yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa. Hoidon vaativuutta on usein vaikea arvioida perhehoidon alkaessa ja sopimusta tarkistetaan määräajoin, ensimmäisen kerran esimerkiksi neljän kuukauden kuluttua.

Kehitysvammaisten henkilöiden toimintakykyä ja hoidon vaativuutta arvioidaan yksilöllisesti hoidettavan henkilön päivittäisen ohjauksen, valvonnan ja avun tarpeen mukaan. Hoidon vaativuuden arvioinnissa otetaan huomioon myös mm. lisäsairauksien hoidon vaativuus, erityisruokavalion työllistyvyys, suojavaatetusta vaativat sairaudet, liikuntakyvystä johtuva hoidon vaativuus ja käyttäytymisen haasteellisuus. Lisäksi huomioidaan, edellyttääkö alkava perhehoito perhehoitajalta erityisiä valmiuksia, kokemusta, asiantuntemusta tai ammattikoulutusta. Hoitopalkkioon vaikuttaa myös se, edellyttääkö asiakkaan hoito perhehoitajan täysaikaista kotona olemista.

Osavuorokautisessa perhehoidossa hoitoaika on alle 8 h päiväaikaan ja alle 12 h yöaikaan. Osavuorokautisen hoidon tulee sisältää suositellun ateriarytmin mukaiset ateriat.

Maksuluokat	Kuvaus	Muodot
Perusmaksuluokka	Kehitysvammaisella ei ole vaativia perussairauksia, rajoitteita tai psyyken/käytösongelmia. Asiakas on ohjausta ja tukea tarvitseva, suhteellisen omatoiminen	Pitkäaikainen Lyhytaikainen Osa-aikainen, Alle 8 tuntia
Korotettu maksuluokka	Hoitoa vaativia sairauksia, liikunta- rajoitteita, ja/tai lieviä psyyken/käytöshäiriöitä; tarvitsee valvontaa ja ohjausta. Asiakas tarvitsee apua	Pitkäaikainen Lyhytaikainen Osa-aikainen, alle 8 tuntia

	useissa päivittäisissä toiminnoissa.	
Erytismaksuluokka	Erytismaksuluokka Vaikeita lisäsairauksia, rajoitteita ja / tai psyyken-/käytöshäiriöitä; haasteellinen käytös, vaatii jatkuvaa valvontaa, paljon avuntarvetta ADL-toiminnoissa, vaatii erityisosaamista, päivittäistä kuntoutusta, vaikeasti liikunta- ja/tai monivammainen, ei ulkopuolisessa työ- tai päivätoiminnassa, koulussa tai päivähoidossa.	Pitkäaikainen Lyhytaikainen Osa-aikainen, alle 8 tuntia

Kehitysvammaisten perhehoidosta maksettavat hoitopalkkiot ovat liitteenä (liite 3).

6.1.2 Hoitopalkkiot ikäihmisten perhehoidossa

Ikäihmisten perhehoitopalkkioissa on vain yksi maksuluokka. Pitkäaikainen perhehoito on kestoaltaan yli 30 vrk. Lyhytaikainen perhehoito on kestoaltaan yli 8 tuntia ja enintään 30 vrk. Lyhytaikaisen perhehoidon palkkiota maksetaan enintään 30 vrk ajan, jonka jälkeen tarvittaessa muutetaan asiakkaan hoitomaksu pitkäaikaisen perhehoidon hinnoittelun mukaiseksi.

Osavuorokautisessa perhehoidossa hoitoaika on alle 8 h päiväaikaan ja alle 12 h yöaikaan. Osavuorokautisen hoidon tulee sisältää suositellun ateriarytmin mukaiset ateriat.

Ikäihmisten perhehoidosta maksettavat hoitopalkkiot ovat liitteenä (liite 3).

6.2 Kustannusten korvaaminen, kulukorvaus

Perhehoidossa olevan henkilön hoidosta ja ylläpidosta aiheutuvista kustannuksista perhehoitajalle maksetaan todellisten kustannusten mukainen korvaus (*kulukorvaus*) vähintään lakisääteisen suuruusena perhehoidossa olevaa henkilöä kohti kuukaudessa. Kustannusten korvaamisesta säädetään perhehoitolain 17 §:ssä. Kulukorvausten määrät tarkistetaan kalenterivuositain vuoden alusta elinkustannusindeksin edellisen vuoden lokakuun vuosimuutosten mukaisesti.

Kulukorvaus kattaa perhehoidossa olevan henkilön:

- 1) Ravintomenot
- 2) Tavanomaiset terveydenhuollon kustannukset (kuten käsikauppalääkkeet), joita ei muun lainsäädännön nojalla korvata
- 3) Pesuaineet ja henkilökohtaisen hygienian tarvikkeet (lukuun ottamatta vaippoja).
- 4) Asunnon käytöstä aiheutuvat menot: jätehuolto, sähkö, lämmitys, vesi, kodin kiinteistön korjaus, kodin puhtaanapito ja irtaimiston kuluminen
- 5) Vaatteiden huollosta aiheutuvat kustannukset.
- 6) Perhehoidossa voidaan virkistys- ja harrastustoiminnasta aiheutuvien menojen korvaamisesta sopia toimeksiantosopimuksessa (esim. asiakkaalla on omia varoja, joista menot voidaan kustantaa)
- 7) Omalla autolla ajettujen, tavanomaisten, perhehoidon arkeen kuuluvien ajojen matkakustannukset (esimerkiksi ostosmatkat, kampaaja- ja apteekkikäynnit, vierailu- ja kirjastossa käynnit)
- 8) Puhelinmaksut asiakkaan hoidossa oloaikana
- 9) Vakuutukset

Kulukorvaus on perhehoitajalle veronalaista tuloa, koska se käsitellään työkorvauksena verotuksessa. Perhehoitaja voi vähentää maksetun määrän verotuksessa tulonhankkimiskuluna. Suositellaan, että perhehoitaja käy verovirastossa selvittämässä ennakonpidätysprosenttinsa.

Toimeksiantosopimuksessa sovitaan, kenelle lapsilisä ja alle 16-vuotiaan vammaistuki maksetaan. Pitkäaikaisessa perhehoidossa ne maksetaan perhehoitajalle.

Mikäli perhehoidossa olevan henkilön tarpeista aiheutuu erityisiä kuluja, ne voidaan korvata perhehoitajalle erillisen sopimuksen mukaisesti. Toimeksiantosopimusta tehtäessä on tarkkaan selvitettävä, mitkä kulut sisältyvät kulukorvaukseen ja mitä tarkoitetaan erityisten kustannusten korvaamisella. Kulukorvauksen tarkoituksena on korvata perhehoidossa olevan henkilön ravinnosta, asumisesta, virkistys- ja harrastustoiminnasta, henkilökohtaisista tarpeista ja muusta elatuksesta aiheutuvat tavanomaiset, jatkuvaluontoiset menot.

Kehitysvammaisten ja ikäihmisten perhehoidon kulukorvausten määrät liitteenä (liite 3).

6.3 Lyhytaikaisen perhehoidon palkkiot hoidon tapahtuessa hoidettavan kotona

Pitkäaikaisen, lyhytaikaisen ja osapäiväisen perhehoidon hoitopalkkion suuruus on sama perhehoitajan kotona tapahtuvan hoidon aikana sekä hoidettavan kotona tapahtuvan hoidon aikana. Kulukorvauksia ei korvata hoidettavan kotona tapahtuvan hoidon ajalta. Palkkion ja maksettavan kilometrikorvaukset hoidettavan kotiin päättää perusturvalautakunta.

Perhehoitaja tarjoaa normaaliin elämiseen liittyvät asiat, mutta perhehoidossa oleva henkilö voi halutessaan ostaa itse herkkuja tai erityisiä pesuaineita tms.

Perhehoitajalle maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset ilmoitetaan verotukseen tuloina. Jos kulukorvauksesta esitetään verottajalle selvitys, kulukorvaus vähennetään ansiotuloista.

Kehitysvammaisten ja ikäihmisten lyhytaikaisen perhehoidon palkkioiden ja kulukorvausten määrät liitteenä (liite 3).

6.4 Käynnistämiskorvaus

Perhehoitajalle hoidon käynnistämisestä aiheutuvista tarpeellisista kustannuksista maksetaan korvaus (*käynnistämiskorvaus*) kutakin perhehoidossa olevaa henkilöä kohti. Korvauksen määrää tarkistetaan elinkustannusindeksin mukaan. (Perhehoitolaki 19 §).

Perhehoidossa olevalla henkilöllä on oikeus kalustaa itse oma huoneensa omilla huonekaluillaan. Käynnistämiskorvauksella katetaan perhehoidon käynnistymisestä aiheutuvia välttämättömiä kuluja, joita voivat olla mm.

- asuntoon kohdistuvat välttämättömät korjaus- ja muutostyöt,
- irtaimistohankinnat ja huonekalut,
- vuodevaatteet ja
- muut perushankinnat.

Käynnistämiskorvauksella tehtävät hankinnat kohdennetaan aina perhehoidossa olevaan henkilöön. Lyhytaikaisessa perhehoidossa käynnistämiskorvaus on harkinnanvarainen. Käynnistämiskorvausta voidaan käyttää myös perhehoitajien ennakoivalmennuksen osallistumismaksujen korvaamiseen.

Käynnistämiskorvausta voidaan käyttää kuuden kuukauden kuluessa perhehoitosijoituksen tapahduttua. Käynnistämiskorvausta voidaan myöntää silloin, kun korvausta ei voi saada muun lainsäädännön nojalla esim. vammaisen tarvitsemat asunnon muutostyöt tai apuvälineet tulee ensisijaisesti hankkia vammaispalveluna tai lääkinnällisenä kuntoutuksena. Hankinnoista sovitaan erityispalveluiden sosiaalityöntekijän ja perhehoitajan kesken toimeksiantosopimuksessa. Perhehoitaja laatii luettelon perhehoitoon tulleen henkilön tarvitsemista tarvikkeista ja mahdollisista kodinmuutostöistä, minkä pohjalta hän sopii käynnistämiskorvauksen määrästä erityispalveluiden sosiaalityöntekijän/ikäihmisten palvelujen tulosaluejohtajan kanssa.

Mikäli perhehoitosopimus päättyy vuoden kuluessa sijoituksen alkamisesta, perhehoitaja sitoutuu palauttamaan 50 % maksetusta käynnistämiskorvauksesta.

Pääsääntöisesti lyhytaikaisessa perhehoidossa ei makseta käynnistämiskorvauksia, vaan hoidossa olevien henkilöiden erityistarpeet huomioidaan jo perhehoitoa suunniteltaessa. Lyhytaikaisen perhehoidon käynnistyskorvauksen maksaminen harkitaan aina tapauskohtaisesti.

Kehitysvammaisten ja ikäihmisten perhehoidon käynnistyskorvausten määrät liitteenä (liite 3).

6.5 Oman auton käyttö ja matkakorvaukset

Mahdolliset matkakulut maksetaan Kelan matkakorvaustaksan mukaisena tilanteissa, jotka liittyvät esimerkiksi kehitysvammaisen/ikäihmisen hakuun perhehoitoon ja kehitysvammaisen/ikäihmisen vientiin hänen omaan kotiinsa mikäli hoidettavalle ei ole myönnetty Kuusamon kaupungin kuljetuspalveluja sekä matkat, jotka aiheutuvat perhehoitajan osallistumisesta Kuusamon kaupungin perhehoitajille järjestettyihin tilaisuuksiin. Matkakorvausta saa kun on kysymyksessä perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa ennalta sovittu matka. Sijoittava kunta ei vakuuta perhehoidossa olevaa henkilöä matkalla sattuneiden tapaturmien varalta.

Perhehoidettavan tuloista voidaan korvata sairauden, hammashoidon ja kuntoutuksen vuoksi tehtävien matkojen omavastuuosuudet sekä matkat, joita KELA ei korvaa (esimerkiksi apuvälineiden korjauksesta, proteettisista toimenpiteistä tai hammaskruunujen ja – siltojen korjauksista aiheutuneet matkat). Näistä sovitaan edunvalvojan kanssa. Asiakas voi hakea myös vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalveluja asiointi- ja virkistysmatkoihin; omavastuuosuudet asiakas maksaa itse. Matkat työ- ja päivätoimintaan ovat maksuttomia.

6.6 Maksut perhehoidon keskeytyksen ajalta ja perhehoitajan vapaapäivät

6.6.1 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset perhehoitajan sairastuessa

Pitkäaikaisessa perhehoidossa perhehoitajan ollessa sairauden vuoksi tilapäisesti kykenemätön hoitamaan tehtäväänsä, kaupunki järjestää hoitoon sijoitetulle korvaavan hoidon. Perhehoitajalla on oikeus sairauspäivärahan omavastuuajan (sairastumispäivä + 9 arkipäivää mukaan lukien ajankohtaan sattuvat viikonloput) jälkeen verotettavien tulojensa perusteella laskettavan sairausvakuutuspäivärahan suuruisena. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan kyseiseltä omavastuuajalta. Edellytyksenä sairausajan palkanmaksulle on toimeksiantosopimuksen voimassaolo vähintään yhden kuukauden ajan ennen sairausloman alkua. Kulukorvauksesta vähennetään 50 %, jos sijoitettu asiakas siirretään muualle yli 14 vrk ajaksi. Sairauslomasta tulee olla lääkärintodistus.

Mikäli asiakkaan hoito perheessä jatkuu perhehoitajan vastuulla sairausloman ajan, perhehoitaja on oikeutettu saamaan sekä sairauspäivärahan että kulukorvauksen ja hoitopalkkion. Sairausloman ajaksi perheeseen mahdollisesti tulevalle sijaishoitajalle maksetaan kyseiseltä ajalta lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkio.

Päätoimisen tilapäisen (lyhytaikaisen) perhehoitajan kohdalla sovelletaan pitkäaikaisen perhehoidon poissaolon säännöksiä. Muun lyhytaikaisen perhehoidon peruuntuessa hoitajan sairastumisen vuoksi hoitopalkkiota tai kulukorvausta ei makseta.

6.5.2 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset, kun perhehoito peruuntuu tai keskeytyy perhehoitajasta riippumattomasta syystä

Jos lyhytaikaisen perhehoidon asiakkaan hoito keskeytyy hoitajasta riippumattomasta syystä, toteutuneet täydet hoitovuorokaudet korvataan perhehoitajalle hoidon keskeytyessä.

Lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa:

- 1) Jos perhehoitaja saa tiedon sovitun hoitopäivän tai -jakson peruuntumisesta ≥ 3 vuorokautta ennen hoidon alkamista, perhehoitajalle ei makseta hoitopalkkiota eikä kulukorvausta.
- 2) Jos perhehoitaja saa tiedon sovitun hoitopäivän tai – jakson peruuntumisesta < 3 vuorokautta ennen hoidon alkamista, perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus suunnitellun hoitjakson mukaisesti, kuitenkin enintään 3 vuorokaudelta.

Jos pitkäaikaisessa perhehoidossa olevan henkilön perhehoito keskeytyy hoitajasta riippumattomasta syystä (esim. hoidettavan sairaanhoito, vierailu omaisten luona), maksetaan perhehoitajalle hoitopalkkiota täysimääräisesti 7 vrk:n ajalta ja 50 % kulukorvauksista samalta ajalta. Jos tilalle otetaan toinen asukas, hoitopalkkio ja kulukorvaus määräytyvät hänen toimeksiantosopimuksestaan.

Kulukorvauksen maksaminen keskeytyy, jos hoidettavan yhdenjaksoinen poissaolo jatkuu yli 7 vrk, ellei erikseen muuta sovita. Palkkion ja kulukorvauksen maksamisen ehtona kyseiseltä ajalta on, että perhehoitaja pitää yhteyttä esimerkiksi sairaalahoidossa olevaan hoidettavaan ja on yhteistyössä hoitopaikan kanssa. Hoidettavan tulo- ja lähtöpäivää ei lasketa poissaolopäiviksi.

Irtisanomisajasta riippumatta toimeksiantosopimus päättyy kun hoidossa oleva henkilö kuolee. Tällöin hoitopalkkiota maksetaan täysimääräisenä kuluvan kuukauden loppuun ja kulukorvausta 50 %.

6.5.3 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset erinäisissä poikkeustapauksissa

Perhehoitajan tilapäinen poissaolo tulee aina sopia erikseen vastuutyöntekijän kanssa. Perhehoitajan osallistuminen perhehoidon vastuuhenkilön kanssa yhteisesti sovittuihin tilaisuuksiin kuten työnohjaukseen, koulutukseen tai vertaisryhmätoimintaan ei vaikuta hänelle maksettavan hoitopalkkion ja kulukorvauksen määrään vähentävästi. Perhehoitaja ja perhehoidon vastuuhenkilö sopivat perhehoidossa olevien henkilöiden hoidon järjestämisestä ko. ajalle.

7 PERHEHOITAJAN SIJAISJÄRJESTELYT

7.1 Perhehoitajan vapaapäivät ja maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset vapaan ajalta

Lain mukaan, jollei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu, perhehoitajalle tulee järjestää mahdollisuus vapaaseen, jonka pituus on kaksi arkipäivää kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella vähintään 14 vuorokautta perhehoitajana (Laki Perhehoitolain muuttamisesta 13 §). Palkkion maksamisesta perhehoitajalle hänen vapaansa ajalta sovitaan toimeksiantosopimuksessa. Perhehoitajan oikeus vapaaseen lasketaan kalenterivuosittain. Kertyneet vapaapäivät on pidettävä sen kalenterivuoden kuluessa, jonka aikana ne on ansaittu.

Kaupungin on huolehdittava tai avustettava perhehoidossa olevan henkilön hoidon tarkoituksenmukaisessa järjestämisessä perhehoitajan vapaan ajaksi (Perhehoitajalaki 312/1992).

Pitkäaikaisessa perhehoidossa vapaata kertyy 3 vrk/kk, kokonaisina vuorokausina. Perusteena on perhehoidon ympärivuorokautinen sitovuus seitsemänä päivänä viikossa. Esimerkki 3 vapaan pitämiseen: to klo 21- su klo 21. Lyhytaikaisessa perhehoidossa vapaata kertyy 2vrk jokaista kuukautta kohden, jona hän on toiminut perhehoitajana vähintään 14 vrk. Eli jos perhehoitaja työskentelee ≥ 14 vrk per kalenterikuukausi, hänelle maksetaan kaksi palkallista vapaapäivää (=yksi lyhytaikaisen perhehoidon palkkio). Maksu tapahtuu ko. kuukauden hoitopalkkion maksun yhteydessä.

Mikäli perhehoitaja tuottaa sekä pitkäaikaista että lyhytaikaista perhehoitoa, vapaapäiviä kertyy yhteensä 3 vrk/kk. Perhehoitaja ei ole oikeutettu lomaraahan, koska kyseessä ei ole työsuhde, vaan toimeksiantosuhde.

Perhehoitajan oikeus vapaaseen lasketaan kalenterivuosittain; vapaakausi alkaa 1.1. ja päättyy 31.12. Vapaita voi halutessaan kerätä maksimissaan 6 kuukauden ajalta ja pitää ne yhtäjaksoisesti; vapaat on pidettävä saman kalenterivuoden aikana, kuin ne ovat kertyneet. Perhehoitajalla on vastuu siitä, että hän käyttää oikeutensa vapaaseen. Toimeksiantosopimuksessa velvoitetaan pidettäväksi ainakin yksi vapaajakso (1-6vrk) kahden kuukauden aikana. Perhehoitajan tulee aina sopia perhehoidosta vastaavan työntekijän kanssa hyvissä ajoin vapaiden toteuttamisesta.

Lyhytaikaisessa perhehoidossa voidaan sopia asiakkaiden hoitajaksot siten, että perhehoitaja voi pitää vapaansa ilman sijaisjärjestelyjä.

Perhehoitajan vapaa toteutetaan seuraavilla tavoilla:

a) Kaupunki järjestää sijaishoidon ennakkovalmennuksen käyneen toimeksiantosuhteisen sijaishoitajan avulla (kts. kpl 7.2.). Varsinaiselle perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus vapaapäivien osalta. Sijaishoitajalle maksetaan lyhytaikaisen perhehoidon palkkio sekä Kelan matkakorvaustaksan mukainen korvaus matkoista.

b) Kaupunki sijoittaa hoidossa olevan henkilön muuhun hoitoon esim. kunnan hyväksymään toiseen perhekotiin tai muuhun yksikköön. Tässä tapauksessa hoitopalkkio maksetaan täysimääräisenä ja 50 % kulukorvauksesta kiinteiden kulujen kattamiseksi.

Hoidon järjestämisessä otetaan huomioon perhehoidossa olevan henkilön ja hänen lähiomaistensa toiveet. Mikäli perhehoidossa on useampi kuin yksi henkilö, tulee vapaa järjestää kaikkien perhehoidossa olevien henkilöiden osalta yhtä aikaa.

Lyhytaikaiselle perhehoitajalle korvataan vapaapäivät rahana niiltä kuukausilta, joina hän on toiminut perhehoitajana vähintään 14 vrk. Hoitopalkkio on kyseisenä kuukautena hoidossa pisimpään olleen hoidettavan lyhytaikaisen perhehoidon hoitopalkkio.

7.2 Sijaishoitaja

Kunta voi järjestää perhehoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä perhehoitolain 6 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävän henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen, jolla tämä sitoutuu huolehtimaan sijaishoidosta perhehoitajan tai hoidettavan kotona. Sijaishoito voidaan järjestää edellä tarkoitetulla tavalla, jos perhehoitaja suostuu siihen ja järjestely arvioidaan hoidettavan henkilön edun mukaiseksi. (Perhehoitolaki 263/2015 14§). Perhehoitajan vapaan ajaksi suositellaan ensisijaisesti sijaisen järjestämistä perhekotiin. Ellei sijaishoito järjesty perhehoitajan kodissa, sijaishoito pyritään järjestämään toisessa perhekodissa tai muussa kodinomaisessa hoitopaikassa.

Sijaishoitajan kanssa tehtävässä toimeksiantosopimuksessa sovitaan:

- 1) Hoidettavat (ei sopimusta jokaisesta erikseen)
- 2) sijaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrästä ja suorittamisesta;
- 3) tarvittaessa sijaishoitajalle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta;
- 4) toimeksiantosopimuksen voimassaolosta; sekä
- 5) tarvittaessa muista sijaishoitoa koskevista seikoista.

Sijaishoitaja ei ole työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan. Sijaishoitajalle järjestettävästä koulutuksesta ja tuesta sovelletaan perhehoitajain 15 §:ää ja hänen sosiaaliturvansa 20 §:ää. Myös sijaishoitajien tulee käydä kunnan järjestämä ennakkovalmennus ja sijaishoitajaa koskevat samat eläkelait ja tapaturmavakuutuslait kuin muitakin perhehoitajia. Kuusamossa sijaishoitajia rekrytoidaan ja koulutetaan samassa yhteydessä kuin muitakin perhehoitajia.

Hoitopalkkio ja kulukorvaus sijaishoitajalle ovat lyhytaikaisen perhehoidon mukaiset. Mikäli sijainen ei tee perhehoitoa omassa kodissaan, kulukorvausta ei sijaiselle makseta.

8 PERHEHOITAJAN ELÄKETURVA JA VAKUUTUKSET

Perhehoitajan eläketurva määräytyy aina peruseläketurvan mukaisesti ja kertyvän eläkkeen suuruus määräytyy hoitopalkkion mukaan. Perhehoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa (549/2003). Perhehoitaja voi lisätä eläketurvaansa vapaaehtoisella eläkevakuutuksella.

Perhehoitaja voi vuoteen 2017 asti jäädä vanhuuseläkkeelle täytettyään 63 vuotta. Jos henkilö jatkaa perhehoitajana, eläkettä karttuu 68 ikävuoteen saakka. Ennen vuotta 2005 karttuneilla eläkkeillä on yläraja, joten 31.12.2004 mennessä perhehoitotehtävästä karttunut eläke sovitetaan yhteen muiden työeläkkeiden kanssa. Perhehoitaja voi lisätä eläketurvaansa vapaaehtoisella eläkevakuutuksella. Eläkkeelle siirtymisestä on perhehoitajan tiedotettava hyvissä ajoin Kuusamon kaupungin perhehoidosta vastaavalle työntekijälle. Lisätietoa: www.keva.fi, www.eläkeuudistus.fi

Kunta on ottanut perhehoitajalle lakisääteisen tapaturmavakuutuksen (tapaturmavakuutuslaki 608/48). Lakisääteinen eläkevakuutus ja ryhmähenkivakuutus ovat Kevassa. Myös kehitysvammaiset ja ikääntyneet hoidettavat ovat vakuutettuja kaupungin järjestämässä asumispalvelussa vapaaehtoisella tapaturmavakuutuksella (onko perhehoidossa olevat kaikki asiakasryhmät).

Kunta ei ole ottanut perhehoitajalle vahingonkorvausvastuuvakuutusta. Perhehoidettavan perhehoidossa aiheuttamiin vahinkoihin ei ole kunnalla vakuutusta. Vahingonkorvaus on vahingontekijän ja vahingon kärsijän välinen asia. Vahingon sattuessa asia selvitetään yhdessä perhehoitajan ja kunnan kanssa.

Kunta vakuuttaa myös toimeksiantosopimukseen nimetyn perhehoitajan sijaisen tehtävässä tapahtuvan tapaturman varalta. Kunnalla ei ole lakisääteistä velvoitetta ottaa perhehoidossa oleville henkilöille vakuutuksia. Perhehoitajaa suositellaan ottamaan ns. laajennettu kotivakuutus, jossa on huomioitu myös perhehoidettavat henkilöt.

Perhehoitajan tehtävässä tapahtuneen tapaturman lisäksi perhehoitaja on oikeutettu saamaan korvausta myös ammattitaudista. Tapaturmavakuutus kattaa kaikki sellaiset vammat tai sairaudet, joilla on selvä yhteys perhehoitajan tehtävän suorittamiseen tai siitä johtuviin olosuhteisiin: perhehoitaja esimerkiksi loukkaantuu nostaessaan perhehoidossa olevaa henkilöä tai kauppatiekatilla hankkiessaan perheelle ruokaa.

Tapaturmavakuutuslain mukaiset korvaukset koskevat:

- sairaanhoitoa: lääkärin antama tai määräämä hoito, lääke-, proteesi- ja apuvälinekulut sekä erityisessä laitoksessa annettava pysyvä hoito,
- päivärahaa,
- tapaturmaeläkettä,
- haittarahaa,
- erilaisia lisiä, esim. haittalisää,
- ansionmenetykskorvausta,
- perhe-eläkettä ja
- hautausapua.

Perhehoitajan omassa vapaa-ajan vietossa tapahtuvat vahingot eivät kuulu Kuusamon kaupungin ottaman tapaturmavakuutuksen piiriin. Vapaa-ajan vakuutusturva on perhehoitajan omalla vastuulla.

Perhehoidossa olevan henkilön aiheuttamiin vahinkoihin ei sijoittavalla kunnalla ole lakisääteistä velvollisuutta ottaa vakuutusta. Vahingonkorvausvastuuta selvitetessä

tarkastellaan perhehoitoon sijoitetun henkilön vastuuta aiheuttamastaan vahingosta, perhehoitajan vastuuta ja valvontavelvollisuutta perhehoidossa olevan henkilön aiheuttamasta vahingosta sekä sijoittavan kunnan vastuuta perhehoidon järjestäjänä.

Vahingonkorvauslaki (412/1974) on yleislaki, jonka perusteella korvausvastuu toiselle aiheutetusta vahingosta määräytyy. Korvausvastuu syntyy, kun vahinko on aiheutettu tahallaan tai huolimattomalla menettelyllä (tuottamusvastuu). Korvausvastuun syntyminen edellyttää, että henkilö on täydessä ymmärryksessä ja mieltää tekonsa seuraukset.

On suositeltavaa, että perhehoitaja hankkii laajennetun kotivakuutuksen. Perhehoidossa olevan henkilön perhekodissa oleva omaisuus sisältyy lähtökohtaisesti perhehoitajan koti-irtaimiston vakuutukseen. Edellytyksenä on, että kyseessä on pitkäaikainen perhehoito. Perhehoitajan on hyvä vakuutussopimusta tehdessään selvittää vakuutuksen ehdot mahdollisimman tarkasti omasta vakuutusyhtiöstään. Esimerkiksi kotivakuutuksen osalta on hyvä selvittää, tuleeko kaikki perheenjäsenet luetella vakuutusopimuksessa.

9 PERHEHOIDON TURVALLISUUS JA VALVONTA

9.1 Perhehoidon turvallisuus

Yksityisiä sosiaalipalveluja koskeva lainsäädäntö uudistui syksyllä 2011. Lakimuutoksen (6§) myötä yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajilla on jatkossa oltava omavalvontasuunnitelma. Tämä siis koskee yritysmuotoista perhehoitoa mutta ei toimeksiantosuhteista perhehoitoa. On kuitenkin suositeltavaa, että myös toimeksiantosuhteisesta perhehoidosta on laadittu omavalvontasuunnitelma.

Pelastuslain (379/2011) sekä valtioneuvoston asetuksen pelastustoimesta (407/2011) mukaan asuinrakennuksiin, joissa on vähintään kolme asuinhuoneistoa, on laadittava pelastussuunnitelma. Eli mainittu lainsäädäntö ei koske toimeksiantosuhteista perhehoitoa, jossa koti on perhehoitajalain § 5:n mukainen yksityiskoti. Mainituissa pykälässä ovat myös kriteerit kodin hyväksymiselle.

On kuitenkin erittäin suositeltavaa tehdä kodin hyväksymisessä ja turvallisuusasioissa yhteistyötä muiden kunnan viranomaisten kanssa. Perhehoidossa paloturvallisuudelle erityisen haasteen asettaa se, että hoidettavien toimintakyky on usein siinä määrin alentunut, että heidän kykynsä onnettomuustilanteessa ei riitä omatoimiseen pelastautumiseen. Perhehoidon paloturvallisuus perustuu riskien tunnistamiseen ja arviointiin sekä ennalta ehkäiseviin toimenpiteisiin.

Perhehoidon paloturvallisuus koostuu kodin rakenteellisesta paloturvallisuudesta ja paloteknisistä laitteista sekä paloturvallisuuskoulutuksesta ja ohjeistuksesta. Pelastuslainsäädännössä määritellään yleisellä tasolla erilaisten toimijoiden vastuukysymykset. Sijoittavan kunnan sekä perhehoitajan on mahdollisuuksiensa mukaan valvottava, että perhehoitajan määräysvallan piirissä noudatetaan tulipalon ja muun onnettomuuden ehkäisemiseksi ja henkilöturvallisuuden varmistamiseksi annettuja

säännöksiä ja määräyksiä. Lisäksi tulee varautua asiakkaiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen onnettomuustilanteissa.

Myös Perhehoitoliiton valmennusmateriaaliin sisältyy kodin toimivuuteen ja turvallisuuteen liittyvä arviointilomake.

9.2 Perhehoidon ohjaus- ja valvontakäynnit

Perhehoidon järjestämisestä vastaava kunta / kuntayhtymä valvoo toimeksiantosuhteista perhehoitoa. Ennen ennakkovalmennuksen aloittamista kotiin tehdään valvontakäynti. Laki yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta ei siis koske toimeksiantosuhteista perhehoitoa vaan se rinnastetaan julkisen sektorin itsensä tuottamiin sosiaalipalveluihin. Perhehoitajalle annettava tuki ja valvonta ovat lähellä toisiaan. Onnistuneen valvonnan perusta on se, että kunnan vastuutyöntekijä tietää, miten perhehoitaja voi. Ohjaus- ja valvontakäynti tehdään perhehoitajan kotiin vähintään kerran vuodessa.

Sekä sijoittajakunnan että sijoituskunnan sosiaalihuollosta vastaava toimielin voi tarkastaa perhehoitopaikan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastaja on päästettävä kaikkiin perhehoitopaikan tiloihin. Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. (Perhehoitolaki 22§)

Jos perhekoti tai siinä annettu hoito ja kasvatusta todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, toimielimen on pyrittävä ohjauksen avulla saamaan aikaan korjausasiassa. Jos korjausta ole asetetussa määräajassa tapahtunut on kuntayhtymän tällöin huolehdittava, että hoidettavan hoito järjestetään hänen etunsa ja tarpeidensa mukaisella tavalla. Tarvittaessa hoidettavat siirretään heidän tarpeitaan vastaavaan muuhun hoitopaikkaan.

Valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin Valviran valvontaohjelmia. Asiakaspalautteen perusteella valvontakäyntejä tehdään tarvittaessa.

10 PERHEHOITAJAN TUKI

Perhehoitajan riittävä emotionaalinen ja ammatillinen tukeminen varmistavat perhehoidon laatua ja pysyvyyttä. Perhehoitajan tukeminen ja hoidon valvonnan järjestäminen takaavat laadukasta hoitoa kehitysvammaiselle ja ikäihmiselle. Kunta vastaa perhehoitajan tuesta.

Perhehoitolain 15§ mukaan perhehoidon aikana tarvittavan tuen järjestämiseksi perhehoitajalle on nimettävä jokaista hoidettavaa varten vastuutyöntekijä. Vastuutyöntekijän ensisijainen ja tärkein tehtävä on vastata perhehoitajan tuesta. Perhehoitajalle on järjestettävä toimeksiantosopimukseen kirjattavalla tavalla riittävä mahdollisuus saada tukea ja tavata vastuutyöntekijää. Vastuutyöntekijänä toimii

kehitysvammaisten henkilöiden kohdalla vammaistyöntekijä ja ikäihmisten kohdalla perhe- ja omaishoidon ohjaaja. He vastaavat sijoitetun henkilön palvelukokonaisuudesta. Perhehoitaja saa työhönsä tukea kunnan nimetyltä perhehoidon yhteyshenkilöltä ja tai muulta kunnan työntekijältä, kuten esimerkiksi kotisairaasta (hoidettavan terveydentilaan liittyvät asiat).

Perhehoidon järjestämisestä vastaava kunta vastaa perhehoitajalle annettavasta tarvittavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä perhehoitajaksi aikovalle henkilölle annettavasta ennakkovalmennuksesta.

Perhehoitajan on suositeltavaa liittyä oman alueyhdistyksen jäseneksi: jäsenetuna mm. Perhehoito-lehti (6 numeroa vuodessa) ja alennuksia liiton koulutuksiin ja tapahtumiin; Perhehoitoliiton työntekijöiden asiantuntija-apu jne. Perhehoitajille järjestetään myös ASLAK- kursseja.

10.1 Perhehoitajien täydenniskoulutus ja työnohjaus

Perhehoitajien täydenniskoulutus nivotaan muihin sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeviin täydenniskoulutuksiin, joita Kuusamon kaupunki järjestää tai joihin työntekijöitä ohjataan tarpeen mukaan. Matkakulut korvataan Kelan matkakorvaustaksan mukaan. Työnohjausta järjestetään ensisijaisesti Kuusamon kaupungin omien palvelujen piirissä.

Koulutuksiin ja työnohjauksiin osallistumisen aikaisista sijaisjärjestelyistä vastaa Kuusamon kaupungin palveluohjausyksikkö yhdessä perhehoidon vastuutyöntekijän kanssa. Hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan täysimääräisinä näiltä ajoilta.

10.2 Perhehoidon yhteistyö

Perhehoitaja tekee yhteistyötä perhehoidossa olevan henkilön lähiomaisen, perhehoidon vastuuhenkilön ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Perhehoitajan tulee mahdollisuuksien mukaan tukea ja mahdollistaa perhehoidossa olevan kehitysvammaisen ja omaisen välistä tiivistä yhteydenpitoa ja kanssakäymistä. Perhehoidossa olevan hoidettavan läheisiin ystäviin ja sukulaisiin tulee pitää yhteyttä. Yhteydenpidossa voidaan hyödyntää myös teknologiaa. Kehitysvammaisen, ikäihmisen ja läheisten yhteydenpito on mahdollista esimerkiksi kuvapuhelinteknologian avulla, jos läheiset itse hankkivat ja kustantavat omat yhteytensä.

Perhehoitajan tulee pitää vastuutyöntekijä ajan tasalla hoidettavien tilanteesta. Perhehoitajan vastuulla on ilmoittaa vastuutyöntekijälle hyvissä ajoin:

1. perhehoidon keskeytyksistä
2. oman elämäntilanteen muutokset, sairastumiset, muut esteet tehtävän hoitoon
3. perhesuhteiden muutokset
4. suunnitellut vapaat ja niiden aikaiset järjestelyt
5. sattuneet tapaturmat, väkivallanteot ja pakkotoimenpiteet ilmoitetaan aina kirjallisesti
6. muut mahdolliset tärkeät perhehoitotyöhön vaikuttavat asiat

10.3 Vertaisryhmätoiminta, yhteiset tapaamiset ja virkistys

Vertaisryhmätoimintaa järjestetään perhehoitajien aloitettua toimintansa. Jatkossa toiminta voi olla myös itseohjautuvaa ja perhehoitajilla voi olla myös valtakunnallisia tapaamisia.

10.4 Hyvinvointi- ja terveystarkastukset

Kuusamon kaupungin perhehoitajat kutsutaan joka toinen vuosi hyvinvointi- ja terveystapaamiseen Seniorineuvolaan. (Laki perhehoitolain muutoksesta 510/2016 15 § a).

10.5 Tuetut lomat

Perhehoitajilla on mahdollisuus hakea tuettua lomaa kotimaan eri lomakohteisiin lomajärjestöjen kautta. Loma voidaan myöntää samalle perheelle korkeintaan joka toinen vuosi. Loman myöntämiseen vaikuttavat muun muassa perheen tulot, perheenjäsenten terveydentila, perheen koko ja sosiaaliset seikat. Vastuutyöntekijä voi tarvittaessa kirjoittaa lomaa puoltavan lausunnon hakemuksen liitteeksi, mikäli sellaista pyydetään.

Perhehoitajille järjestetään myös erityisesti heille suunnattuja tuettuja lomia. Tiedot ja hakuohjeet julkaistaan Perhehoito-lehdessä. Lomia voi myös tiedustella suoraan Perhehoitoliitosta. Tuetun loman omavastuuosuus sekä lomakohteen ja kodin väliset matkakulut perhehoitaja maksaa itse.

11 SALASSAPITO, VAITIOLOVELVOLLISUUS JA ASIAKIRJOJEN SÄILYTTÄMINEN

Perhehoitajaa sitoo elinikäinen salassapito- ja vaitiolovelvollisuus (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812, 15§). Perhehoitajalla on oikeus saada perhehoidon onnistumisen kannalta välttämättömät oleelliset tiedot sijoitettavan elämän tilanteesta, historiasta ja terveydentilasta (17§). Perhehoidossa salassapito- ja vaitiolovelvollisuus koskevat myös hoitajan perheenjäseniä. Salassa pidettävää asiakirjaa tai sen kopiota tai tulostetta siitä ei saa näyttää eikä luovuttaa sivulliselle eikä antaa sitä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muulla tavalla sivullisen nähtäväksi tai käytettäväksi. Hoidettavaa koskevia asiakirjoja tulee säilyttää lukitussa paikassa. Hoidettavaa koskevat salassa pidettävät asiakirjat palautetaan perhehoidon päättyessä Kuusamon kaupungille.

12 HOIDETTAVAN VARAT JA OMAISUUSLUETTELO

Pääperiaate on, että asiakkaan varoista huolehtiminen kuuluu ensisijaisesti asiakkaalle itselleen, hänen omaisilleen tai edunvalvojalle. Jos asiakkaalla on edunvalvoja tai omainen hoitaa hänen raha-asioitaan, tulee perhehoitajan neuvotella asiakkaan varojen käytöstä heidän kanssa. Asiakkaan itsemääräämisoikeuden tulee toteutua myös varojen käytössä. Perhehoidossa olevan henkilön käyttövarat tulee käyttää ensisijaisesti hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa. Perhehoitoon sijoitetun saamat työtulot tai työosuusrahat jäävät hänen omaan käyttöönsä. Varojen käytöstä ja käyttöä koskevista periaatteista tulee perhehoitajan sopia huoltajan, asioiden hoitajana olevan lähiomaisen tai edunvalvojan kanssa. Suositeltavaa on, että perhehoitaja pitää kirjaa käyttövarojen käytöstä.

Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaan perhekodissa olevasta kiinteästä omaisuudesta on perhehoitajan pidettävä omaisuusluetteloa. Omaisuusluettelo laaditaan perhehoidon alkaessa ja perhehoitaja päivittää omaisuusluetteloa yhdessä edunvalvojan tai kunnan perhehoidosta vastaavan viranhaltijan kanssa. Omaisuusluetteloon kirjataan asiakkaan varoilla kaikki yli 200 euroa maksaneet hankinnat (tai edunvalvojan ohjeen mukaisesti).

Alaikäisen perhehoidon asiakkaan käyttövarat sisältyvät kulukorvaukseen. Käyttörahaa maksetaan lastensuojelulain mukainen määrä. Käyttövaraa ei suoriteta, jos nuoren omat tulot kattavat sen. Muutoin nuoren omien tulojen käytöstä sovitaan asiakassuunnitelman yhteydessä.

13 ASIAKKAAN KUOLEMA PERHEHOITOKODISSA

Perhehoitaja ilmoittaa asiakkaan kuoleman epäilystä ensin numeroon 112. Poliisityöpari tulee perhehoitajan kotiin ja he toteavat asiakkaan kuoleman; samalla pois suljetaan mahdollinen rikosepäily. Tämän jälkeen vainaja siirretään terveyskeskukseen, jossa lääkäri vahvistaa kuoleman. Perhehoitajan tulee ilmoittaa asiasta omaisille ja sijoittavaan kuntaan. Kuusamon kaupunki järjestää perhehoitajalle tarvittavan tuen.

Pitkäaikaisen perhehoidon toimeksiantosopimus purkautuu kuolemantapauksen johdosta ilman irtisanomista.

14 VALITUS- JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 5 §:n mukaan sosiaalihuollon henkilöstön on selvitettävä asiakkaalle hänen oikeutensa ja velvollisuutensa sekä erilaiset vaihtoehdot ja niiden vaikutukset samoin kuin muut seikat, joilla on merkitystä hänen asiassaan. Selvitys on annettava siten, että asiakas riittävästi ymmärtää sen sisällön ja merkityksen. Tämä pykälä kuin myös sosiaalihuoltolaissa oleva 13§:n 4 kohta tarkoittavat, että kunnan sosiaaliviranomaisen tehtävä on myös ohjata ja neuvoa asiakasta häntä koskevissa asioissa.

Kun asiakas on tyytymätön saamaansa kohteluun ja palveluun, asia pitäisi ensisijaisesti käsitellä ao. palvelunantajan ja hänen esimiestensä kanssa. Jos se ei tuota tulosta, sosiaaliasiamies voi auttaa muistutuksen tekemisessä.

Kuusamon kaupungissa on nimetyt sosiaali- ja potilasasiamiehet. Asiakas voi ottaa heihin yhteyttä ollessaan tyytymätön saamaansa palveluun tai kohteluun. Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus tehdä muistutus, mikäli hän kokee saaneensa huonoa kohtelua tai palvelua. Asiamies avustaa muistutuksen teossa. Sosiaali- ja potilasasiamiehet seuraavat asiakkaiden ja potilaiden oikeuksien ja aseman kehitystä.

Tarvittaessa myös aluehallintovirastosta voi tiedustella muista vaikutusmahdollisuuksista: aluehallintovirasto valvoo kuntien sosiaalihuollon toteuttamista.

15 JULKISUUS

Perhehoidossa olevan kehitysvammaisen/ikääntyneen asiakkaan valokuvaamiseen tai videoimiseen sekä matkustamiseen tarvitaan erillinen kirjallinen lupa joko huoltajalta tai edunvalvojalta. Eri asia ovat perhehoitoperheen omaan käyttöön otetut valokuvat ja videot, joita katsellaan perhepiirissä, sukulaisten tai perheen ystävien kanssa. Tällaista käyttöä rajoitukset eivät koske.

16 KRIISI JA VÄKIVALTATILANTEET

Perhehoidossa noudatetaan tavanomaisen perhe-elämän periaatteita. Rajoittamis- ja väkivaltatilanteiden riskit asiakkaan kohdalta tulisi ennakoida. Samalla määritellään ammattilaisten kanssa yhteistyössä toimintakäytännöt arkeen sekä asiakkaan tarvitsema apu ja ohjaus.

Kriisitilanteissa otetaan yhteyttä normaaleihin palveluihin (poliisi, ambulanssi, sosiaalipäivystys) ja sen jälkeen ilmoitus Kuusamo kaupungin sosiaaliohjeiden mukaisesti. Mikäli asiakas katoaa perhehoidossa ollessaan, tulee perhehoitajan tehdä lähietsintä. Ellei kadonnut sen tuloksena löydy, on katoamisesta ilmoitettava poliisille ja sijoittavaan kuntaan. Perhehoitajan on tehtävä kriisi- ja väkivaltatilanteista ilmoitus kirjallisesti.

17 TOIMINTAOHJEEN VOIMAANTULO

Tämä toimintaohje tulee voimaan 1.8.2018/14.2.2018

18 LIITTEET

Liite 1 Perhehoitajalta edellytettävät valmiudet

Liite 2 Perusturvalautakunnan määrittelemät asiakasmaksut 1.1.2018 alkaen

Liite 3. Perhehoidon hoitopalkkiot ja kulukorvaukset 1.1.2018 alkaen

Liite 4. Toimeksiantosopimuksen sisältö

Perhehoitajalta edellytettävät valmiudet

Kehitysvammaisten henkilöiden perhehoitajalla tulee olla valmius:

- tukea asiakkaan hyvän elämän toteutumista
- tukea asiakkaan kehitystä ja toimintakykyä voimavaralähtöisesti
- tukea asiakkaan perhesuhteita ja yhteydenpitoa muihin läheisiin
- tehdä yhteistyötä
- sitoutua perhehoitajan tehtävään

Ikäihmisten perhehoitajalla tulee olla valmius:

- Pitää huolta ikäihmisten hyvinvoinnista
- Auttaa ja tukea ikäihmistä hänen omien voimavarojensa hyödyntämisestä ja toimintakyvyn ylläpitämisessä
- Mahdollistaa ja tukea ikäihmisen ja hänen läheistensä yhteydenpitoa
- Tehdä yhteistyötä ikäihmisen asioissa
- Sitoutua perhehoitajan tehtävään

Liite 2

Perusturvalautakunnan määrittelemät asiakasmaksut 1.1.2018 alkaen

Kehitysvammaisten pitkäaikaisen, lyhytaikaisen ja osa-aikaisen perhehoidon asiakasmaksut

	Asiakasmaksut
Pitkäaikainen perhehoito	ylläpitomaksu 9,90 €/vrk
Lyhytaikainen perhehoito: Yli 16-vuotiaat, yövalvottu Alle 16-vuotiaat, yövalvottu	23,30 €/vrk 17,90 €/vrk
Osavuorokautinen perhehoito: Yli 16-vuotiaat Alle 16-vuotiaat	11,70 €/vrk ei maksua
Omaishoidon vapaan ajan maksu	11,40 €/vrk (asetuksen mukainen)

Hoidettavan kotona tapahtuvan perhehoito on maksutonta.

Ikäihmisten pitkäaikaisen, lyhytaikaisen ja osa-aikaisen perhehoidon asiakasmaksut:

	Asiakasmaksut
Pitkäaikainen perhehoito	ateriapäivämaksu: 13 €/vrk Ylläpitomaksu: 50 € Tulosidonnainen asiakasmaksu (kts. laskemisen periaatteet alta)
Lyhytaikainen perhehoito:	32,00 €/vrk
Osavuorokautinen perhehoito: Alle 4 h 4h tai enemmän	9,50 € 16,50 €
Omaishoidon vapaan ajan maksu	11,40 €/vrk (asetuksen mukainen)

Hoidettavan kotona annettu perhehoito on maksutonta.

Tulosidonnainen asiakasmaksu, mikä lasketaan seuraavasti:

Tuloina huomioidaan asiakkaan veronalaiset ansio- ja pääomatulot sekä verosta vapaat tulot pois lukien asumistuki ja rintamalisä sekä tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavat sairaanhoito- ja tutkimuskulut (sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 29§)

Bruttotuloina huomioidaan:

- Eläkkeet ja niihin rinnastettavat jatkuvat etuudet, elinkorot, rahana maksettavaksi määrätty syytinki
- Pääomatulot, kuten korkotulot, vuokratuotot vähennettyinä yhtiövastikkeella ja vastaavat (mikäli nettotulo ylittää 10€/kk tai enemmän)
- Ylimääräinen rintamalisä
- Muu jatkuva henkilökohtainen tulo
- Metsän laskennallinen tuotto (asetus 28§)
- Kelan maksamat hoitotuet (edellytetään haettavaksi)

Bruttotuloista vähennetään yksinasuvalta kotiin annettavien palveluiden asiakasmaksuasetuksen mukainen tuloraja. **Jäljelle jäävästä tulosta lasketaan asumisen tulosidonnaisen asiakasmaksuprosentti, mikä on aina 40 % huomioon otettavista tuloista. Enimmillään tulosidonnainen asiakasmaksu on 1200 €/kk:ssa. Asukkaalle lasketaan kuukausittainen vähimmäiskäyttövara, mikä määritellään asiakkaan kuukausittaisten nettotulojen ja menojen erotuksena.**

Vähimmäiskäyttövara on yksin asuvalle 200 € ja puolisoille 340 € kuukaudessa.

Vähimmäiskäyttövaran määrää laskettaessa huomioon otettavat nettotulot:

- Verotettavat kuukausitulot ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen
- Verosta vapaat tulot
- Myös ne etuoikeutetut tulot, joita ei oteta huomioon hoito- ja palvelumaksua määritettäessä

Vähimmäiskäyttövaran määrää laskettaessa huomioon otettavat menot:

- Asumisen kustannukset vähennettynä mahdollisella asumistuella (asumistuki edellytetään haettavaksi)
- Hoito- ja palvelumaksut
- Ateriamaksut
- Maistraatin määräämän edunvalvojan palkkio, 27,58 €/kk
- Vähäistä suuremmat terveydenhuoltomenot = menot, joita ei katsota toimeentulotuen perusosalla katettaviksi.
- Mikäli asiakkaan talletusten kokonaismäärä on 5000 € tai enemmän, ei hyväksytä em. kuluja vähentäviksi.
- Oman asunnon ylläpitokuluina huomioidaan 3 kk:n ajalta 120 €/kk (vain uusien asukkaiden osalta) ja vuokra-asunnon osalta huomioidaan yhden kuukauden vuokratulot.
- Mikäli asiakkaan talletusten kokonaismäärä on 5000 € tai enemmän, ei hyväksytä em. kuluja vähentäviksi.

Liite 3. Perhehoidon hoitopalkkiot ja kulukorvaukset 1.1.2018 alkaen

Perhehoitolain (263/205) 16 §:n mukaisen hoitopalkkion vähimmäismäärä perhehoidossa olevaa henkilöä kohden on 785,16 €/kk. Perhehoitolain 17 §:n mukaisen kulukorvauksen vähimmäismäärä on 413,87 €/kk. Perhehoitolain 18 §:n mukaisen käynnistämiskorvauksen enimmäismäärä on 2 939,26 €/perhehoidossa olevaa henkilöä kohden.

Ikäihmisten perhehoito (suluissa nykyinen euromäärä)

PERHEHOITAJAN KOTONA TAPAHTUVA PERHEHOITO	PITKÄAIKAINEN PERHEHOITO €/kk/asiakas	LYHYTAIKAINEN PERHEHOITO €/vrk/asiakas	OSAVUOROKAUTINEN PERHEHOITO €/vrk/asiakas
HOITOPALKKIO	1030,31 (1028,87)	77,28 (56,67)	51,52 (36,01)
KULUKORVAUS	585,95 (582,63)	20,57 (20,45)	15,42 (15,33)
MATKAKORVAUS	0,20 snt/km		
KÄYNNISTÄMISKORVAUS	2939,26		
PERHEHOIDOSTA HOIDETTAVAN KOTONA HOITOPALKKIO, EI KULUKORVAUSTA	1030,31	77,28	56,67

Kehitysvammaisten perhehoito

PERHEHOITAJAN KOTONA TAPAHTUVA PERHEHOITO	PITKÄAIKAINEN PERHEHOITO €/kk/asiakas	LYHYTAIKAINEN PERHEHOITO €/vrk/asiakas	OSAVUOROKAUTINEN PERHEHOITO €/vrk/asiakas
HOITOPALKKIO			
<ul style="list-style-type: none"> • perusluokka • korotettu maksuluokka • erityismaksuluokka 	785,13 (784,03) 1030,31(943,03) 1266,80(1265,03)	58,88 (56,59) 77,28 (61,82) 95,00 (73,02)	39,26 (36,01) 51,52 (41,61) 63,34 (67,42)
KULUKORVAUS			
<ul style="list-style-type: none"> - perusluokka - erityisluokka 	585,95 (450,57) 649,69 (646,00)	20,57 (21,64) 43,51 (43,26)	15,42 (10,82) 18,00 (11,64)
MATKAKORVAUS	0,20 snt / km		
KÄYNNISTÄMISKORVAUS	2939,26		
PERHEHOIDOSTA HOIDETTAVAN KOTONA HOITOPALKKIO, EI KULUKORVAUSTA			
<ul style="list-style-type: none"> • perusluokka • korotettu maksuluokka • erityismaksuluokka 	785,13 1030,31 1266,80	58,88 77,28 95,00	39,26 56,67 63,34

Liite 4.

Toimeksiantosopimuksen sisältö

Perhehoitajain (312/1992, § 4) mukaan toimeksiantosopimuksessa tulee huomioida seuraavat asiat:

1. Sopijaosapuolet
2. Perhehoidossa oleva henkilö
3. Toimeksiantosopimuksen voimassaoloaika
4. Perhehoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrä ja palkkion saaja
5. Kustannusten korvaaminen perhehoitajalle
6. Perhehoidon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen
7. Perhehoidossa olevan henkilön oikeudet, tukitoimet ja harrastukset sekä näiden toteuttamiseksi tarpeelliset toimenpiteet
8. Perhehoitajan oikeus vapaaseen ja vapaapäivien toteuttaminen
9. Hoitopalkkion maksaminen ja kustannusten korvaaminen vapaan ajalta ja hoidon keskeytyessä
10. Perhehoitajalle annettava valmennus, työnohjaus, täydennyskoulutus ja vertaisryhmätoiminta sekä niiden toteuttaminen
11. Perhekodin hyväksyminen
12. Perhehoitajan velvoitteet ja vaitiolovelvollisuus
13. Toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen
14. Tarvittavat muut asiat
15. Liitteet
16. Sopimuksen tarkistamisen ajankohta
17. Allekirjoitukset